



**T.C.  
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ  
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ  
MÜZİK ANASANAT DALI**

**İLKÖĞRETİM II. KADEMEDE KULLANILAN OKUL  
ŞARKILARININ GİTAR İLE EŞLİKLENDİRİLMESİ ÜZERİNE  
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

**Eren KAYA**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yüksel PİRGON**

**ISPARTA, 2024**

**T.C.**  
**SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ**  
**GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Bu tez .../.../20... tarihinde Müzik Anasanat Dalı **yüksek lisans** öğrencisi Eren KAYA tarafından savunulmuştur ve aşağıdaki jüri üyeleri tarafından **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

DANIŞMAN Prof. Dr. Yüksel PİRĞON İmza:

ÜYE Doç. Dr. Müşerref ÖZTÜRK ÇETİNDÖĞAN İmza:

ÜYE Doç. Kadri Yılmaz ERDAL İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

İmza ve Mühür

Doç. Deniz ÇELİKER

SDÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

**T.C.**  
**SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ**  
**GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları aldığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (.../.../20...).



Eren KAYA

İmza

## ÖNSÖZ

Bu araştırmanın ortaya çıkma ve hazırlanma sürecinde, kıymetli zamanını, akademik ve manevi desteğini esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Yüksel PİRĞON'a,

Yüksek Lisans eğitimim boyunca derslerine girdiğim, bilgi ve birikimlerini esirgemeyen Prof. Dr. Yüksel PİRĞON'a, Doç. Dr. Yaşar ÖZELMA'ya, Doç. Mebrure Ayca ÖNAL'a ve Doç. Dr. Yıldız MUTLU YILDIZ'a

Çalışma hazırlanırken değerli görüşleri ile desteğini esirgemeyen müzik öğretmenim arkadaşlarıma,

Okul şarkılarını eşliklendirme aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen klasik gitar öğretmenim Dursun ÖNER ve arkadaşım Baran ÇAKICI'ya

Tekirova Halit Narin Ortaokulunda bulunan ve çalışmayı destekleyen tüm öğretmen, öğrenci ve yöneticilere,

Hep yanımda olan babam, annem, eşim ve oğlum'a,

Manevi desteklerinden dolayı canım arkadaşım Berna Atasoy'a

Manevi desteklerinden dolayı sınıf arkadaşlarım ve meslektaşlarım Burcu Karaçav ile Emre İçöz'e

Üzerimde emeği olan bütün öğretmenlerime teşekkür ederim.

## ÖZET

# İLKÖĞRETİM II. KADEMEDE KULLANILAN OKUL ŞARKILARININ GİTAR İLE EŞLİKLENDİRİLMESİ ÜZERİNE ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Eren KAYA

Süleyman Demirel Üniversitesi

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Müzik

Yüksek Lisans Tezi

Yıl: 2024 Sayfa: 99

Danışman: Prof. Dr. Yüksel PİRĞON

Bu çalışmada ilköğretim II. kademe müzik derslerinde gitar eşliği ile öğretilen şarkıların, öğretim sürecini daha etkin, kalıcı ve zevkli bir noktaya getirip getirmediği araştırılmıştır.

Yapılan bu çalışmada, öğrenci ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak ilköğretim II. kademe müfredatında yer alan okul şarkılarının öğretilmesinde, gitar eşliği kullanılmasının kazanım, ders süreci ve sonuçlarına etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın grubunu, Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan Tekirova Halit Narin Ortaokulu 5. ve 6. sınıf öğrencileri ve ana çalgısı gitar olmayıp Antalya ilçesinde görev yapan 5 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Seçilen okul şarkılarına, araştırmacı tarafından gitar eşlikleri hazırlanmış ve bu şarkılar öğrencilerle birlikte seslendirilmiştir. Sonrasında yapılandırılmış görüşme formları dağıtılarak öğrencilerden süreci değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenler ise yarı yapılandırılmış görüşme formları ile görüş ve düşüncelerini belirtmiştir.

Öğrenci ve öğretmen görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden, betimsel ve içerik analizi yöntemleri ile incelenerek elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Sonuç olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşlikli şarkı söylemekten keyif aldıkları, kazanımların daha etkili ve kalıcı olduğu ayrıca eşliklerin söylenen şarkılar ile güzel duyulduğunu düşündükleri, eşliklerin şarkılardaki duyguyu artırdığı ve şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırdığı konusunda hem fikir oldukları gözlemlenmiştir. Öğretmen görüşlerinin de bu düşünceleri destekler nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Müzik eğitimi, İlköğretim II. kademe, Şarkı öğretimi, Klasik gitar, Eşlik

## ABSTRACT

### PRIMARY EDUCATION II. TEACHER AND STUDENT OPINIONS ON THE ACCOMPANIMENT OF SCHOOL SONGS USED IN THE STAGE WITH GUITAR

**Eren KAYA**

Suleyman Demirel University

Institute of FineArts

Music

Master Thesis

Year:2024, Page: 99

Supervisor: Prof. Dr. Yüksel PİRĞON

In this study, it was investigated whether the songs taught with guitar accompaniment the primary school secondary step music classes made the teaching process more effective, permanent and enjoyable.

In this study, considering the opinions of students and teachers, it was aimed to investigate the effects of using guitar accompaniment in teaching school songs in the primary education secondary step curriculum, on outcomes, course process and results.

The group of the study consists of 5th and 6th grade students of Tekirova Halit Narin Secondary School located in Kemer district of Antalya and 5 music teachers working in Antalya district, whose main instrument is not the guitar.

Guitar accompaniments were prepared by the researcher for the selected school songs and these songs were performed with the students. Afterwards, structured interview forms were distributed and students were asked to evaluate the process. Teachers expressed their opinions and thoughts with semi-structured interview forms.

Student and teacher opinions were examined using qualitative research methods, descriptive and content analysis methods, and the data obtained was presented in tables.

As a result, it was observed that the majority of the students enjoyed singing with guitar accompaniment, that the gains were more effective and permanent, that they thought that the accompaniment sounded good with the songs sung, and that they agreed that the accompaniment increased the emotion in the songs and made it easier to learn the songs. It is understood that teachers' opinions also support these thoughts.

**Key Words:** Music education, Primary education II. step, Song teaching, Classical guitar, Accompaniment

## İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET .....	i
ABSTRACT .....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar DİZİNİ .....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TANIMLAR.....	xii
GİRİŞ .....	1

### I. BÖLÜM

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE .....	9
1.1. Eşlik nedir? .....	9
1.1.1. Armonik Eşlik .....	10
1.1.2. Kontrpuantal Eşlik .....	11
1.2. Eşlikli Şarkı Öğretimi ve Önemi .....	11

### II. BÖLÜM

2. GİTAR VE EŞLİK.....	13
2.1.Geçmişten Günümüze Klasik Gitar .....	13
3.2. Gitar Eşliğinin Derslerdeki İşlevselliği .....	13
3.3. Gitar ile Yapılabilecek Eşlik Türlerine Örnekler.....	15
3.3.1. Ritimsel, Rasgueado Tekniği ile Eşlik .....	15
3.3.2. Arpej Tekniği ile Eşlik .....	16
3.3.3. Telleri Aynı Anda Çalarak Eşlik.....	16
3.3.4. Kontrpuan Tekniği ile Eşlik .....	17
3.3.5. Armonik (Harmonik, Flajole) Sesler ile Eşlik.....	17
3.3.6. Gitarı Vurmalı Çalgı Gibi Kullanarak Eşlik .....	19
3.3.6.1. Tambora .....	19
3.3.6.2. Golpe .....	19

### III. BÖLÜM

3. YÖNTEM .....	21
3.1. Araştırmanın Modeli .....	21
3.2. Çalışma Grubu .....	21
3.3. Veri Toplama Aracı.....	21
3.4. Verilerin Analizi ve Sunulması .....	22

3.4.1. Çalışma Süreci .....	23
-----------------------------	----

#### IV. BÖLÜM

<b>4. BULGULAR VE YORUMLAR .....</b>	<b>27</b>
4.1. “Kaç Öğrenci Gitar Çalmayı Bilmektedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	29
4.1.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	29
4.1.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	30
4.1.3. Öğretmen Görüşleri.....	30
4.2. “Kaç Öğrenci Gitar Haricinde Başka Bir Müzik Aleti Çalmaktadır ve Bunlar Nelerdir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar.....	31
4.2.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	31
4.2.1.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	32
4.2.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	32
4.2.2.1. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar.....	33
4.2.3. Öğretmen Görüşleri.....	34
4.3. “Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	35
4.3.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	35
4.3.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	35
4.3.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	36
4.3.4. Öğretmen Görüşleri.....	37
4.4. “Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar ...	38
4.4.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	38
4.4.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	39
4.4.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	39
4.4.4. Öğretmen Görüşleri.....	40
4.5. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmemektedir mi?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	41
4.5.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	41
4.5.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	42
4.5.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	43

4.5.4. Öğretmen Görüşleri.....	44
4.6. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	45
4.6.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	45
4.6.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	46
4.6.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	47
4.6.4. Öğretmen Görüşleri.....	48
4.7. “Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulduğu Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	49
4.7.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	49
4.7.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	50
4.7.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	51
4.7.4. Öğretmen Görüşleri.....	53
4.8. “Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	54
4.8.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	54
4.8.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	54
4.8.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	55
4.8.4. Öğretmen Görüşleri.....	56
4.9. “Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar .....	57
4.9.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar .....	57
4.9.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar .....	58
4.9.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar .....	59
4.9.4. Öğretmen Görüşleri.....	60
SONUÇLAR.....	62
ÖNERİLER.....	67
KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	72

## TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Cinsiyete Göre Öğrenci Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri .....	27
Tablo 2. Sınıflara Göre Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri .....	28
Tablo 3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri .....	29
Tablo 4. Cinsiyete Göre Gitar Çalma Frekans Değerleri .....	29
Tablo 5. Sınıflara Göre Gitar Çalma Durumu Frekans Değerleri .....	30
Tablo 6. “Kaç Öğrenci Gitar Çalmayı Bilmektedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri .....	31
Tablo 7. Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumları ile İlgili Yüzde Frekans Değerleri .....	31
Tablo 8. Cinsiyete Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Frekans Değerleri .....	32
Tablo 9. Sınıflara Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Frekans Değerleri .....	33
Tablo 10. Sınıflara Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Frekans Değerleri .....	34
Tablo 11. “Kaç Öğrenci Gitar Haricinde Başka Bir Müzik Aleti Çalmaktadır ve Bunlar Nelerdir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri .....	34
Tablo 12. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri .....	35
Tablo 13. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri .....	36
Tablo 14. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri .....	37
Tablo 15. “Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri .....	37
Tablo 16. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri .....	38
Tablo 17. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri .....	39
Tablo 18. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri .....	40
Tablo 19. “Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri .....	41
Tablo 20. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri .....	42
Tablo 21. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri .....	43

Tablo 22. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri .....	44
Tablo 23. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülme midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri.....	45
Tablo 24. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri.....	46
Tablo 25. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri.....	47
Tablo 26. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri.....	48
Tablo 27. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülme midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri.....	49
Tablo 28. Cinsiyete Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri.....	50
Tablo 29. Sınıflara Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri.....	51
Tablo 30. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri.....	52
Tablo 31. “Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulduğu Öğrenciler Tarafından Düşünülme midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri.....	53
Tablo 32. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri.....	54
Tablo 33. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri.....	55
Tablo 34. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri.....	56
Tablo 35. “Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülme midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri.....	57
Tablo 36. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri.....	58
Tablo 37. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri.....	59

Tablo 38. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri .....	60
Tablo 39. “Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri .....	61



## ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Rasgueado Tekniği Manuel De Falla'nın Dance of the Miller Eseri (16-17. Ölçü).....	15
Şekil 2. Arpej Örneği H.Villa Lobos, Etüt No:1, (1-2. Ölçü) .....	16
Şekil 3. Telleri Aynı Anda Çalarak Eşlik Örneği Giuliani, Folia Varyasyonları Op:45 6.Varyasyon (53-56. Ölçü) .....	17
Şekil 4. Bach BWV 1000 Füg (1-4. ölçüleri).....	17
Şekil 5. Armonik (Harmonik, Flajole) Sesler ile Eşlik Örneği H.Villa Lobos, Etüt No:1, (32-33. Ölçü).....	18
Şekil 6. Tambora Örneği Joaquin Turina'nın Fandanguillo Eseri (1-3. Ölçü).....	19
Şekil 7. Golpe Örneği Juan Martin'in Bularias Eseri (1-3. Ölçü) .....	20
Şekil 8. Bas Solosuyla Akor Örneği Ziya Aydıntan'ın Gülnihal Düzenlemesi (1-4. Ölçü) .....	20
Şekil 9. 5. Sınıf şarkı sözlerini ve trafiğini gösteren tablo. ....	24
Şekil 10. 6. Sınıf şarkı sözlerini ve trafiğini gösteren tablo. ....	25
Şekil 11. Cinsiyete Göre Öğrenci Veri Analizi Grafik Dağılımı .....	27
Şekil 12. Sınıflara Göre Veri Analizi Grafik Dağılımı .....	28
Şekil 13. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Veri Analizi Grafiksel Dağılımı .....	28
Şekil 14. Cinsiyete Göre Gitar Çalma Durumu Grafiği.....	29
Şekil 15. Sınıflara Göre Gitar Çalma Durumu Grafiği .....	30
Şekil 16. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Grafiği .....	31
Şekil 17. Cinsiyete Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Grafiği.....	32
Şekil 18. Sınıflara Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Grafiği .....	33
Şekil 19. Sınıflara Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Grafiği .....	33
Şekil 20. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği.....	35
Şekil 21. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği.....	36
Şekil 22. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği.....	36
Şekil 23. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği.....	38

Şekil 24. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği.....	39
Şekil 25. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği .....	40
Şekil 26. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği.....	42
Şekil 27. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği.....	43
Şekil 28. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği.....	44
Şekil 29. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği .....	46
Şekil 30. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği .....	47
Şekil 31. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği .....	48
Şekil 32. Cinsiyete Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği .....	50
Şekil 33. Sınıflara Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği .....	51
Şekil 34. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği .....	52
Şekil 35. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği .....	54
Şekil 36. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği.....	55
Şekil 37. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği .....	56
Şekil 38. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği .....	58
Şekil 39. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği .....	59
Şekil 40. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği.....	60

## TANIMLAR

**Golpe:** Golpedor (vuruş plakası) üzerinde sağ elin yüzük parmağı ile yapılır (a parmağı) ve nota üzerine konulan kare sembolü ile gösterilir. Vuruş tek başına yapılabildiği gibi işaret ya da başparmakla da birleştirilebilir (Martin, 2005:7), (Bkz. 19).

**Tambour:** Davul sesini, taklit etmek amacı ile hem Flamenko hem de klasik gitarda uygulanmış olan tambour tekniği (aynı zamanda, tambor ya da tambora olarak da adlandırılır ve tamb. şeklinde kısaltılır), adını, İspanyolca davul anlamına gelen tambor kelimesinden almıştır (Alyörük, 2015:62).

Tambour, (sol elle) akor basılırken, sağ elin orta parmağı, ya da (sağ el) başparmakla tellere köprüye yakın ve paralel pozisyonda vurulmasıdır (Alyörük, 2015:63), (Bkz. 19).

**Pizzicato:** Gitardan daha boğuk bir ses elde etmek için, tellerin köprüye yakın kısmının sağ el ile kapatılıp başparmak ile çalındığı tekniktir (Çınar, 2005:16).

**Tasto:** İtalyanca bir kelime olan tasto perde veya tuş anlamına gelmektedir. Sul tasto ise klasik gitarda sol el parmağı ile basılan perdenin aynı telde, oktav yukarısındaki perdede sağ el ile çalınması tekniğidir (Sualp, 2018:15).

**Ponticello:** Telli çalgılarda eşik, köprü karşılığı kullanılır. Eşik yanında sert ya da metalik ses elde etmek için çalış (Aktüze, 2003:438) anlamına gelir.

## GİRİŞ

Müziğin felsefe alanından tinsel alana, amatör müzik dinleyicisinden dünyaca üne kavuşmuş bestecilerine kadar birçok alanda tanımı yapılmıştır. Diğer sanat dallarında olduğu gibi özellikle soyut bir sanat olan müziği tam olarak tanımlamak, herkesin kabul edebileceği bir tarif yapmak mümkün olamayacağından, yeni bir tanım yapmak yerine daha önce yapılmış tanımlardan birkaç örnek vermenin uygun olacağı düşünülmüştür.

“Sanat olarak müzik, duygu düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla, belli olguları, belli amaç ve yöntemlerle, belli bir güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütündür” (Say, 2002:358).

“Müzik insanın doğadan aldığı, bilinciyle düzelterek oluşturduğu düzenlenmiş seslerdir” (Kaygısız, 1999:33).

“Teknik deyişle müzik, ses yüksekliği (diklik-perde) (incelik-kalınlık) ve tartım(ritim) bağlantıları içinde düzenlenmiş seslerin sanatıdır” (Finkelstein, 2000:9).

“Phytagoras’a göre ise müzik, “Düzensiz-diskordan- birkaç sesin yarattığı uyum.” J.J. Rousseau’ya göre, “Sesleri kulağa hoş gelecek şekilde düzenleme sanatı” (Aktüze, 2003:376) şeklinde ifade edilir.

Dünya üzerinde hiçbir toplum yoktur ki, sadece bilimde ilerleyip sanatta geri kalmış ya da sadece sanatta ilerleyip bilimde geri kalmış olsun. Bilim ve sanat sistemin gerektiği gibi ilerlemesini sağlayan birbirine entegre iki çark gibi düşünülebilir. Bu çarklardan biri bozulursa sistemde gerektiği gibi bir ilerleme sağlanamayacaktır. Burada sistem, toplumların ilerlemesini temsil etmektedir. İlerlemedeki en önemli unsurlardan birinin eğitim olduğu düşünüldüğünde, bir toplumun sanat eğitimine verdiği önemin de en az bilime verdiği önem kadar değerli olduğu görülmektedir.

Sanat eğitimi denildiğinde, akla ilk gelenlerden biri de müzik eğitimidir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte müziğe ve müzik eğitimine çok önem verilmiştir. Bu durum Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün şu sözlerinden de anlaşılmaktadır:

“Yaşamda müzik gerekli değildir, çünkü yaşam müziktir. Müzikle ilgisi olmayan canlılar insan değildirler. Eğer söz konusu olan yaşam insan yaşamı ise, müzik kesinlikle vardır.”

“Güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim; bu yapılmaktadır. Ancak bunda en çabuk, en önde götürülmesi gereken Türk müziğidir. Bir ulusun yeniyi almasında ölçü, müzik değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.”

“Müzik; farklı disiplinlerin öğretiminde bir araç olarak kullanılabildiği gibi başlı başına bir eğitim alanı olarak da birçok işlevin kazandırılması ve geliştirilmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır” (Güzel, 2021:1).

Bu durum ders bazında da düşünülebilir. Örneğin Türkçe dersinde bir şiir bestelenebilir ya da beden eğitimi dersinde marşlara uygun yürüme, hareket etme biçimleri öğretilir. Fen bilgisi ve matematik derslerinde notalar arasındaki oran ve frekanslar incelenebilir. Nitekim Pisagor matematikle ilgilendiği kadar müzikle de ilgilenmektedir. “İlk matematik okulunun kurucusu olarak kabul edilen Pisagor, aynı zamanda bir müzik teorisi okulunun da kurucusudur” (Ayata, 2020:64). Bu duruma daha birçok örnek verilebilir.

Uçan (2018:33), çalışmasında; “Müzik eğitimi toplumlara, uluslara ve tüm insanlığı biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede de en etkili, verimli ve yararlı süreçlerden biridir” şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Düşünce tarihinin en önemli isimlerinden ve “Akademi” adı altında üniversite düzeyinde eğitim veren ilk kurumlardan birinin kurucusu olan Platon müzik eğitimi ile ilgili şunları söylemiştir; “Müzik eğitimi eğitimlerin en iyisidir, insanı yüceltir, özünü güzelleştirir; gençlerin güzelliği sevmesi, ona alışması ve sonraki hayatında güzeli, doğruyu, estetiği aramasını sağlaması nedeniyle gençlere eğitimi verilmelidir” (Platon, çev. S. Eyüboğlu, 2016’dan akt. Ayyıldız, 2019:13).

Okullarımızda 1. sınıftan 8. sınıfa kadar haftada bir saat müzik dersi verilmektedir. MEB’in 2018’ de yayınladığı, ilkökuller ve ortaokullara müzik dersi öğretim programında dersin özel amaçları şu şekilde sıralanmıştır:

Müzik Dersi Öğretim Programı'nın amacı öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Müzik aracılığı ile duygu, düşünce ve deneyimlerini ifade etmelerine imkan sağlamak,
- Müzik yoluyla yeteneğini ve yaratıcılığını geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Bireysel ve toplumsal ilişkilerini müzik aracılığı ile geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli, farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını müzik aracılığıyla geliştirmek,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini her yönü ile anlamasını sağlamak,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamaktır (MEB, 2018:8).

Yine aynı kaynakta müzik dersinin öğrenme alanları ise aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Dinleme-Söyleme
- Müziksel Algı ve Bilgilenme
- Müziksel Yaratıcılık
- Müzik Kültürü (MEB, 2018:10).

Dinleme- söyleme alanı müzik dersinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu alanda yapılan etkinliklerin başında ise, şarkı öğretimi ve şarkı söyleme düşünülebilir.

“Şarkı öğretiminin amacı yalnızca şarkıyı öğretmek değil, çocuğa müziği sevdirmek ve müzik eğitimi vermek, çocuğun mutlu olmasına ve olumlu kişilik geliştirmesine yardımcı olmaktır” (Sun ve Seyrek, 1993:44'ten akt. Çorak, 2014:10)

Başka bir çalışmada ise ses eğitimi ile ilgili şunlar söylenmiştir:

Müzik eğitiminin önemli unsurlarından biri olan ses eğitimi ile bireylere, müzik tanıtılmalı ve sevdirmeli, birlikte müzik yapma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Ses eğitiminde önemli bir yere sahip olan korolar, müzik yoluyla birlikte öğrenmeyi sağlayan topluluklardır. Öğrencide amaçlanan sosyalleşme ve kişilik gelişiminin desteklenmesi aşamalarında ses eğitimi önemli bir rol oynamaktadır (Yiğit, 2001:98'den akt. Akkılıç, 2019:266).

Müziğin en temel öğelerinden biri olan şarkı söylemenin, çocukların mutlu olmasından olumlu kişilik gelişimine, müzikal gelişiminden sosyalleşmesine birçok alanda gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Örneğin, derslerde koro olarak söylenen şarkılar müzikal gelişiminin yanı sıra birlikte hareket etme, uyum becerilerine, sosyalleşmesine, ortaklaşa iş yapma alışkanlığı kazanmasına kadar birçok alanda çocuğun gelişimini destekleyebilir. Yine başka bir örnek verilecek olursa sınıf ortamında ya da topluluk karşısında şarkı söyleyen bir çocuğun özgüven kazanımı, çevresine ve kendine olan saygısı artacaktır. Topluluk içinde kendine yer edinme becerisi vb. durumlar, büyük bir olasılıkla olumlu yönde gelişim gösterecektir.

Şarkı öğreniminin bilişsel gelişimden sosyal gelişime, duygusal gelişimden dil gelişimine katkı sağladığı düşünüldüğünde bu sürecin daha fonksiyonel olması daha verimli geçmesi için şarkılara eşlik edebilme becerisi olan bir çalgısı kullanmanın faydalı olacağı düşünülebilir.

Şarkı öğretim aşamasında bir eşlik çalgısı kullanmak, şarkının ritmini ve melodisini anlamayı kolaylaştırarak ton içinde kalınmasına yardımcı olabileceğinden, süreçten daha fazla zevk alan çocuklar yukarıda da saydığımız kazanımlara daha etkili bir şekilde sahip olabilirler.

Yaşanılan çağda teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgiye ulaşımın kolaylaştığı görülmektedir. Merak edilen bir konu, elimizin altında bulunan teknolojik aletler yardımı ile hemen öğrenilebilmektedir. Örneğin saniyeler içinde dünyanın diğer ucunda yazılan bir makaleye ya da yayınlanan bir araştırmanın sonucuna ulaşmak mümkün olabilmektedir.

Yirmi birinci yüzyılda bilgiye ulaşmanın kolaylaştığı, bu nedenle okullarda bilgi odaklı eğitim yerine beceri odaklı eğitim verilmesinin giderek önem kazandığı düşünülebilir. Eğitim, bir toplumun kalkınmasında, ileri gitmesinde, sınıflar arası

farkın azalmasında ve bunun gibi birçok konuda topluma pozitif yönde katkı sağlayabilir. Bu bağlamda bir toplumun ilerlemesindeki en önemli yapı taşlarından birinin eğitim olduğu anlaşılmaktadır.

Müzik eğitiminde de bilgi odaklı eğitim yerine beceri odaklı bir eğitime geçmenin, yaşanan çağın getirdiği teknolojik gelişmeler doğrultusunda daha doğru olacağı düşünülebilir. Şarkı söyleme becerisinin, müzik eğitiminde, özellikle okullarda verilen genel müzik eğitiminde önemli bir boyutu teşkil ettiği görülmektedir. Öğrencilere şarkı söyleme becerisi kazandırmanın bu şarkılara yapılan doğru eşliklerle mümkün olacağı ve daha sağlam bir temel üzerine oturtacağı bilinmektedir. Günümüz okul şartları düşünüldüğünde edinilmesi ve taşınması nispeten kolay, şarkının ezgisini çalabilen, armonik eşlik yapmaya elverişli bir çalgı olan gitarın bu konudaki gereksinime doğru ve hızlı bir şekilde cevap vereceği düşünülebilir.

### **Problem Durumu**

Bir sanatçı yaptığı eserin anlaşılması için sanattan anlayan, ilgilenen kişilere ihtiyaç duyacaktır. Araştırmanın konusu olan müzik alanından örnek verilecek olursa müzik ile ilgili entelektüel bir birikime sahip olan bir toplumda sanatçının daha iyiyi üretmek veya icra etmek için çabalayacağı bilinmektedir. Kısacası sanattan anlayan bir toplum sanatçıların ilerlemesini, sanatçıların ilerlemesi ise toplumun ilerlemesine önemli ölçüde katkı sağlayacağı görülmektedir.

Müzik alanında ilerlemenin ana unsurlarından birinin de müzikten anlayan, amatörce de olsa müzikle ilgilenen kişilerin yetişmesi olarak düşünülebilir. Okullarda verilen müzik dersinin niteliğinin, bahsi geçen bu durumun sağlıklı bir şekilde oluşmasını sağlayacağı görülmektedir.

Genel müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan şarkı söyleme becerilerinin geliştirilebilmesi için, öğretme ve öğrenme sürecinde şarkıyı anlamlandıracak, melodisini, ritmik yapısını ve armonisini anlamayı kolaylaştıracak bir eşlik çalgısı kullanılmasının önemli olduğu düşünülebilir. İyi bir eşlik çalgısıyla öğretilen şarkılar, öğrencilerin süreçten daha fazla zevk almalarını sağlayarak, hem müziğe olan ilgilerini artırmaya hem de daha sağlıklı bir müzik eğitimi almalarına yardımcı olacağı düşünülebilir. Konuyla ilgili Bağcı (2009:32) çalışmasında;

“Bir esere eşlik etmek, nasıl bir eşlik yapılırsa yapılsın eserin anlatım gücünü arttırır. Yalnız başına duyulan bir ses yerine, bir başka çalgı ya da ses ile birlikte duyulan ses grubu kulakta daha olumlu bir etki bırakmaktadır. Eşlik türlerinden en etkili olanı ise armonik eşliktir. Armonik eşlik içinde ritmik ve ses eşliğini de barındırabilir” şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Eşlik denildiğine muhtemelen akla ilk gelecek olan müzik aletlerinden biri piyanodur. Ama piyanonun taşınması güç ve sınıf ortamında korunması zor bir çalgı aleti olması, ayrıca maddi olarak edinilmesinin güçlüğü gibi nedenlerden dolayı, okulların çoğunda bulunmadığı bilinmektedir. Bu durumun, piyanonun ders ortamında çoğunlukla bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasına engel olduğu görülmektedir.

Araştırmanın kapsamı olan II. kademe düşünüldüğünde, her öğrenci en az bir saat müzik dersi almaktadır. Her okulun müzik sınıfının ve piyanosunun olmaması, ayrıca kolay taşınabilir, eşlik yapmaya elverişli, maddi olarak edinilmesinin daha kolay ve çocuklar tarafından sevilen bir çalgı olması gibi nedenlerden dolayı gitar; okullarda şarkı öğretiminde kullanılabilecek uygun bir seçenek olarak düşünülebilir. Bu bağlamda literatüre bakıldığında:

“Klasik gitar bir öğretmen çalgısının temel işlevleri göz önünde bulundurulduğunda ritimsel, ezgisel, tımsal ve armonisel tüm işlevlere sahip bir çalgıdır” (Uluocak, 2014:113). “Kıvrak klasik gitarı, taşınabilir piyano olarak tanımlamaktadır. Kıvrak’a göre piyano ile çalınabilen pek çok eser klasik gitarla da çalınabilir” (Kıvrak, 2003’ten akt. Uluocak, 2014:113) şeklinde ifade edilmiştir.

Aynı çalışmanın devamında ise:

“Klasik gitar üç buçuk oktavlık ses aralığına sahiptir. Bu özelliği piyano için yazılmış birçok okul parçasının ve eşliğinin klasik gitara uyarlanıp çalınmasına da olanak sağlar” (Uluocak, 2014:115) şeklinde ifade edilmektedir.

Yapılan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere gitarın okul şarkılarında bir eşlik çalgısı olarak kullanılmaya son derece elverişli bir çalgı olduğu görülmektedir. Genel olarak armonik eşlik yapmaya uygun bir müzik aletiyle eşlik edilmeyen şarkılarda;

Çocukların;

- Eserin ritmini anlamakta zorlanabilecekleri,

- Ünison bir şekilde şarkı söylemekte zorluk çekebilecekleri,
- Parçanın tonu içinde kalmakta zorluk yaşayabilecekleri,
- Doyurucu bir anlamda çok seslilik sağlanamadığı için eğitim sürecinden alacakları zevkin daha az olabileceği düşünülebilir.

Bu çalışmada, gitar eşlikli şarkı öğretiminin, öğrenme süreci üzerindeki etkileri, öğrenci ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak incelenecek, sonrasında çıkan sonuçlar doğrultusunda, gitarın okul şarkılarını öğretirken bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasının etkileri konusunda bir sonuca varılmaya çalışılacaktır.

### **Problem Cümlesi**

İlköğretim II. kademedeki kullanılan okul şarkılarının gitar ile eşliklendirilmesi üzerine öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?

### **Alt Problemler**

1. Kaç öğrenci gitar çalmayı bilmektedir?
2. Kaç öğrenci gitar haricinde başka bir müzik aleti çalmaktadır ve bunlar nelerdir?
3. Öğrencilerin müzik derslerinde gitar eşlikli şarkı söyleme durumu nedir?
4. Öğrencilerin gitar eşliği ile yapılan derslerde şarkı söylemeyi isteme durumu nedir?
5. Gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirdiği öğrenciler tarafından düşünülmekte midir?
6. Gitar eşliğinin dersi daha keyifli hale getirdiği öğrenciler tarafından düşünülmekte midir?
7. Gitar eşliklerinin güzel ve uyumlu duyulduğu öğrenciler tarafından düşünülmekte midir?
8. Gitar eşliğinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırdığı öğrenciler tarafından düşünülmekte midir?
9. Gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığı öğrenciler tarafından düşünülmekte midir?

### **Çalışmanın Amacı**

II. Kademe müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların öğretilmesinde klasik gitarın bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrenci ve öğretmen görüşleri üzerinden değerlendirilmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

### **Çalışmanın Önemi**

Okullarda müzik derslerinde öğretilen şarkıların, eşlik çalgısıyla birlikte öğretilmesinin ve eşlik çalgısı olarak gitarın kullanılmasının, ders kazanımlarını olumlu yönde etkileyeceği düşüncesi, bu çalışmanın önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma, müzik öğretmenlerinin şarkı öğretiminde kullandıkları metotları ve uygulamaları çeşitlendirmeleri açısından rehber olması noktasında oldukça önemlidir.

## I. BÖLÜM

### 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan bu bölümde müzikte eşliğin ne anlama geldiği, eşlikli şarkı öğretimi ve bunun önemi, klasik gitarın geçmişten günümüze gelişim süreci ve gitar eşliğinin derslerdeki işlevselliği konularına yer verilmiştir.

#### 1.1. Eşlik nedir?

Bir heykeltıraşa yapılan heykelin fotoğrafını gösterip nasıl bir heykel olduğu sorulduğunda alınacak cevap büyük bir olasılıkla “Yorum yapabilmek için heykeli yerinde görmem gerekir” şeklinde olacaktır. Bunun nedeni; heykele eşlik eden manzaranın, doğanın, heykelin bulunduğu konumun - kapalı bir alanda bulunuyorsa - bulunduğu alanın yapısının, diğer objelerin konumunun vb. birçok şeyin heykeli yorumlayabilmek için göz ardı edilemez derecede önemli olduğu düşüncesidir. Kısacası, heykeli anlamlandırabilmek için, ona eşlik eden diğer unsurların da son derece önemli olduğu söylenebilir.

Müzik alanında da durum pek farklı olmayacaktır. Melodi üzerine yapılan eşlik, parçanın ritmik ve armonik yapısını daha anlaşılır hale getirecek, verilmek istenen duyguyu güçlendirerek esere derinlik katacaktır. Yukarıda verilen heykel örneğindeki gibi, melodiye yapılan eşlik de, o müziği anlamlı kılacak unsurlardan biri olarak düşünülebilir.

Eşliğin tanımı ile ilgili literatür tarandığında karşımıza birçok tanım çıkmaktadır. Bunlardan birkaçı şöyle sıralanabilir;

“Bir eserde müzikal sesi destekleyen parti ya da partiler. Ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran, ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birliktelik” (Say, 2002:186).

Aynı müzik yapıtının icrasında, müzikçilerin farklı konumlarını belirleyen geniş kapsamlı bir terimdir. Örneğin: bir ses sanatçısının yine kendi çaldığı bir çalgıyla şarkı söylemesinden, bir konçertonun yorumunda, solist sanatçıya orkestranın eşlik etmesine kadar birlikte yapılan tüm icralar eşlik kapsamına girer (Sözer, 2005:259).

“Melodi çizgisiyle armoni oluşturan ses partileri” (Aktüze, 2003:180) şeklinde ifadeler bulunmaktadır.

Bu ifadeler dikkate alındığında eşlik, kısaca müziği anlamlandıran, ritmik ve armonik yapısını belirginleştiren dinleme ve icra etme keyfini artıran sesler olarak düşünülebilir. Bir başka çalışmada ise eşlik şöyle ifade edilmiştir:

Müzik tarihi boyunca eşlik, zengin bir form çeşitliliği içinde yer almıştır. Çeşitli formlar içinde üstlendiği görevler, ana partiyle kaynaşma özelliğini pekiştirmiş, geliştirmiştir. Bu vasıflarıyla kendine özgü karakter ve stiller sergilemiş, kuramsal açıdan armoni sanatının temelini oluşturmuştur. Bundan ötürü eşliğin esas sesi desteklemesine ve onunla kaynaşmasına sadece besteleme aşamasında değil, yorum aşamasında da özen gösterilmiştir (Say, 2002:186).

Eşlik en temel kavramıyla Armonik ve Kontrpuantal olmak üzere ikiye ayrılabilir.

### **1.1.1. Armonik Eşlik**

Armoni kavramını Say (2002:40) şu şekilde tanımlamıştır:

“Armoninin gereci akorlardır. Aynı anda duyulan üç ya da daha fazla sese akor denir. Bir temel ses ile onun üçlüsü ve beşlisinden oluşan üç sesin dikey birlikteliği “üçlü-beşli” akoru verir. Armoninin temelinde kök durumundaki üçlü-beşli akorlar yatar”

Bir başka çalışmada ise;

Armoni yatay olarak kurulan ezginin tersine, dikey bir yapı ortaya koyar (Károlyi, 1999:67) şeklinde tanımlanmıştır.

Armonik eşlik, dikey çok seslendirme olarak da isimlendirilebilir. Diğer bir ifade ile ezgi yatay bir çizgi olarak düşünülürse, bu çizgideki belirli notalar üzerine kurulan, ezgiyi destekleyen, derinlik katan ve parçayı anlamlandıran akor sesleridir denilebilir. “Armoni aslında doğada var olan bir olgudur. Bir cismin titreşimiyle birlikte oluşan her temel sesle birlikte ondan daha hafif olan, armonikleri (doğuşkanları) adı verilen birtakım sesler duyulur”(Ferudunoğlu, 2004:51). Gelişmiş spektrum analizörler ile ölçüldüğünde, bir notanın asıl sesinin dışında, o notaya ait armonik seslerin, ana nota kadar baskın olamasa da duyulduğu ya da titreştiği bilinmektedir. Doğal olarak ezgiyi oluşturan notaların içinde bulunan ve doğuşkan

sesler olarak adlandırılan bu akor sesleri, okul şarkılarını seslendirirken kullanılabilir en iyi eşlik yöntemi olarak düşünülebilir.

### **1.1.2. Kontrpuantal Eşlik**

Kontrpuan kavramını Say (2002:304);

“Sözcük anlamı “Notaya karşı nota” olan, “Ezgiye karşı ezgi” anlamında kullanılan terim: iyi ya da daha fazla melodinin kendi bağımsız yolunda belirli kurallara göre ilerleyerek birliktelik oluşturduğu polifonik müziğin uygulamasında yer alan yöntem” şeklinde ifade etmiştir.

Müzikal yapıda ezgi yatay bir çizgi olarak, armoni ise dikey bir uzantı olarak düşünülebilir. Başka bir ifade ile ezgiye yani yatay çizgiye uyumlu farklı bir ya da birkaç ezginin bir arada belirli kurallara göre yürütülmesine veya duyulmasına ise kontrpuantal eşlik denilebilir.

Gitarın, özellikle klasik gitarın, hem armonik hem de kontrpuantal eşlik yapmaya uygun bir müzik aleti olduğu bilinmektedir.

### **1.2. Eşlikli Şarkı Öğretimi ve Önemi**

Vokal müzik ve eşlikle ilgili Artaç (2012:228) çalışmasında;

Vokal müziğin geçmişi insanlık tarihi kadar eskiye dayanır. Şarkı söyleme eyleminin ortaya çıkışından beri hemen her zaman, insan sesine diğer insan sesleri ya da çalgılar tarafından eşlik edilmiştir. Klasik müzik repertuarında hemen hemen tüm orkestra çalgıları için yüzlerce eşliksiz solo eser mevcutken, tek bir insan sesi için yazılmış eşliksiz eser, birkaç bestecinin denemeleri dışında yok denecek kadar azdır şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Bir başka çalışmada ise konuyla ilgili şunlar söylenmiştir:

“Çalınan eserlerin eşlik ile yorumlanması eseri tam olarak ifade eder. Böylece bestecinin anlatmak istediği atmosfer başarılı bir şekilde vurgulanır, müzik yapmak daha zengin ve daha sanatsal olur” (Zhenzhong, 2018:144’ten akt. Kömürcü, 2022:111).

Bir insanın ilk enstrümanı sesidir, demek çok da yanlış olmayacaktır. Vokal müziğin tarihinin insanlık tarihi kadar eski olduğu düşünülmektedir. Bu da demek oluyor ki; insanlık, tarihi boyunca şarkı söylemiş ve var oldukça da şarkı söylemeye devam edecektir düşüncesi, büyük bir olasılıkla doğru olacaktır. Artaç’ın

çalışmasından da anlaşılmaktadır ki, vokal müzik kendisine eşlik edecek başka seslere ihtiyaç duymaktadır. Bu durumun, vokal müziği tek sesin tek düzeldiğinden kurtaracağı ve entonasyon, ritim gibi konularda şarkı söyleyen kişi için bir referans olacağı düşünülebilir. Böylece şarkıyı söyleyen de, dinleyen de yapılan müziği daha etkili bir şekilde algılayabilecektir.

Okullarda verilen genel müzik eğitiminde, yetenek ön koşuluna bakmaksızın her çocuk müzik dersi almaktadır. Her sınıfta farklı müzikal yeteneklere sahip çocuklar bir arada bulunmaktadır. Durumun böyle olması, şarkılara eşlik yapılması;

- Daha az yetenekli öğrencilerin ton içinde kalmasını sağlayabilmesi,
- Parçanın ritmini belirginleştirdiği için, birlikte şarkı söylemeyi kolaylaştırabilmesi,

gibi nedenlerden dolayı daha zorunlu hale getirdiği düşünülebilir. Kardeş ve Demirci, (2019:169) yaptıkları çalışmada “Derslerde eşlik yapılmasının gerekli olduğu, lisans eğitimi süresince eşlik eğitimine öğretmen adayı olarak daha fazla önem vermeleri gerektiği”ni söyleyerek derslerde eşlik yapmanın gerekli olduğu sonucuna varmışlardır.

Halvaşi vd.’nin, (2017:232) yaptığı çalışmada vardığı sonuçlardan biri şöyledir:

“Araştırma sonucuna göre çalgı eşliğinin öğrencilerin müzik dersine yönelik başarılarını arttırdığını ortaya koymuştur. Çalgı eşliğinin başarıya yönelik etkisinin yanı sıra öğrencilerin çoksesli müziği duymaları ve benimsemeleri açısından da önemli olan eşlik faktörünün müzik öğretmenleri tarafından dikkate alınıp eşlikli ders yapması gerekir”

“İlköğretimde şarkı öğretimi genel müzik eğitiminin ve öğretiminin temelini, ana eksenini, belkemiğini ve odağını oluşturmaktadır” (Uçan vd., 1999:17). Bu nedenle şarkı öğretimine, müzik öğretmenin ayrıca önem vermesi gerekmektedir. Sınıf ortamında öğrenciler şarkı öğrenirken müziğin temel ilkeleri olan ritim, ezgi, uyum, birlikte hareket etme gibi şeyleri de öğrenirler. Bu bağlamda şarkı öğrenimini daha etkili hale getirebilmek için, uygun bir müzik aleti ile şarkıya eşlik etmenin öğrencilerin müzikal kazanımları açısından daha etkili olacağı düşünülebilir.

## II. BÖLÜM

### 2. GİTAR VE EŞLİK

#### 2.1. Geçmişten Günümüze Klasik Gitar

Klasik gitarın ilk olarak ne zaman ve nerede ortaya çıktığı, köklerinin ne kadar eskiye dayandığı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Birçok müzik bilimci bu konuda araştırmalar yapmakta, gitar ve gitar benzeri müzik aletlerinin tarihi konusunda geçmişi aydınlatmaya çalışmaktadırlar. Bu konuyu Elmas (2003:13) çalışmasında “Gitara benzer çalgıların Mısırlılardan eski Yunanlılara ve Romalılara, nihayet 8. ve 9. yüzyıllarda Arapların İspanya’ya girmeleriyle Avrupa’ya ulaştığı belirtilmektedir” şeklinde ifade etmiştir.

Klasik gitarın tarihsel gelişimine kısaca bakacak olursak:

- Vihuela ve Rönesans gitarının (dört çift telli gitar) kullanıldığı dönem: yaklaşık olarak 1536-1600
- Barok gitarın (Beş çift telli gitar) kullanıldığı dönem: yaklaşık olarak 1600-1750
- Barok gitardan, Romantik gitara (altı tek telli gitar ) geçişin yaşandığı dönem: yaklaşık olarak 1750-1800
- Romantik gitarın kullanıldığı dönem: yaklaşık olarak 1800-1860
- Günümüz klasik gitarının (Torres gitarı) üreilmeye başlandığı ve yayılarak kullanıldığı dönem: yaklaşık olarak 1860-Günümüz (Uluocak, 2011:13-14).

Günümüzde kullanılan gitarlara benzer gitarlar 1860’lı yıllarda müzik aleti yapımcısı Antonio Torres tarafından yapılmıştır. Gitar yapımına ve ölçülerine standartlar getiren Torres günümüz gitarlarına çok yakın ve hala kullanılan gitarlar üretmiştir. Konuyla ilgili Elmas (2003:24) çalışmasında; “Torres’in standart ölçüleri getirmesinden sonra, Francisco Tarrega da modern çalma biçimini yaratmış ve böylece birbirini tamamlayan bu iki kişi kendilerinden sonra gelen gitaristlere ortam hazırlamışlardır” şeklinde bir ifade kullanmıştır.

#### 3.2. Gitar Eşliğinin Derslerdeki İşlevselliği

Klasik gitarın tarihine bakıldığında hem bir eşlik enstrümanı hem de solo enstrüman olarak kullanıldığı, gitar eğitim kitaplarının bu iki parametre ekseninde

yazıldığı görülmektedir. Çağımızda farklı yöntemler kullanılsa da çokseslilik yatay yani kontrpuana ya da dikey armoniye dayalı olarak yapılabilir. Klasik gitar yatay ve dikey çok seslendirmenin yapılabildiği bir alettir. Bu durum gitarın, eşlik yapma konusunda avantajlı bir müzik aleti olmasını sağlayacaktır.

“Gitar, bir öğretmen çalgısının temel işlevleri göz önünde bulundurulduğunda, “ritimsel, ezgisel, tınısal ve armonisel” tüm işlevlere sahip bir çalgıdır” (Uluocak ve Tufan, 2010:599). Bu durumda özellikle şarkı öğretiminde, gitarın eşlik çalgısı ya da melodiyi çalmak için kullanılması, derslerin her anlamda daha verimli geçmesini sağlayacağı düşünülebilir.

“Müzik öğretmeni için sesini kullanmak kadar hatta daha da fazla, çalgısını kullanması önemlidir; çünkü çalgı hem bir öğretim aracı, hem de eşlik aracıdır” (Küçüköncü, 2006:25). Bu bağlamda şarkı öğretiminde ezgiyi seslendirebilen, ezgiye çoksesli eşlik yapabilen hatta ezgi ile eşliği bir arada duyurabilen bir çalgı olan gitarın, ders işlenişinde kullanılması, öğrencilerin eseri daha iyi anlamalarına, şarkıyı söylerken ton içinde kalmalarına, derslerin daha zevkli hale gelerek, ders dışı istenmeyen davranışların azalmasına neden olacağı düşünülebilir. Bu sayede verilmek istenen kazanımın öğrenciler tarafından daha etkin bir şekilde içselleştirilmesi sağlanabilir.

Küçükosmanoğlu ve Çakırer’in (2012:76), makalesinde okul şarkılarına eşlik konusunda bulduğu sonuçlardan biri şöyledir;

“Çalışmada yapılan deney sonucuna göre, okul şarkılarının klasik gitar kullanarak öğretilmesi ile blok flüt kullanarak ve herhangi bir çalgı kullanılmadan öğretilmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre, okul şarkılarının öğretilmesinde klasik gitarın kullanımının, herhangi çalgı kullanılmaması ve blok flüt kullanımına göre daha etkin olduğu düşünülmektedir”.

Yapılan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere, müzik derslerinde öğretilen şarkılara, gitar ile eşlik yapmanın, ders sürecinin daha etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağladığı düşünülmektedir. Buna neden olarak okul şarkılarının çok seslendirilmesinin öğrenciler üzerinde pozitif bir etki yarattığı söylenebilir. Nitekim blok flüt yada hiç enstrüman kullanılmadan öğretilen bir şarkı tek sesli olduğundan, ders süreci öğrenciler açısından monoton bir hale dönüşebilir. Tınısı öğrenciler

tarafından çoğunlukla sevilen bir çalgı olan gitar, rasgueado, telleri çekerek veya arpej gibi farklı tekniklerle, çok sesli eşlik yapmaya olanak sağlayacaktır. Bu duruma bağlı olarak şarkı öğretiminde gitarın kullanılması, dersleri daha zevkli ve ilgi çekici bir hale getirebilir. Ayrıca sürecin daha etkin ve kalıcı hale dönüşmesini sağlayabilir.

### 3.3. Gitar ile Yapılabilecek Eşlik Türlerine Örnekler

“Gitar vokal müziği eşliğinde, dingin bir eserin içinde ve tek başına yürütebileceği aşağı yukarı çok sesli esere uygun ve iyi bir icracının ifasıyla gerçekten büyüleyici bir çalgıdır” (Berlioz, 1843:66’dan akt., Ranjbari, 2013:1).

Berlioz’un da belirttiği gibi gitar vokal müziğe, ayrıca birçok solo çalgıya eşlik edebilen, tımsal uyum olarak çoğunlukla beğenildiği düşünülen bir çalgıdır. Bu nedenle müzik literatüründe gitar eşlikli (vokal-gitar, flüt-gitar, keman-gitar vb.) birçok eserin olduğu bilinmektedir. Aşağıda gitar ile yapılabilecek eşlik türlerinden örnekler verilmiştir.

#### 3.3.1. Ritimsel, Rasgueado Tekniği ile Eşlik

Rasgueado için yapılan tanımlardan biri şöyledir; “Gitar çalarken, yeri geldiğinde sağ elin parmak uçlarıyla, avuç içiyle ya da hafifçe yumruklarcasına tutulan tempoyla, ezgiye eşlilik etme tekniği” (Sözer, 2005:573). Çınar’ın ise, (2005:17), “Sağ elin tırnaklarının dış kısmı ile birden fazla tele yapılan vuruşa denir” şeklinde tanımladığı görülmektedir.

Sağ el parmağının ya da parmaklarının teller üzerinde yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya sürtünerek akor seslerini duyurmasına rasgueado denir. Genellikle akorların başına hangi yönde ve hangi parmakla vurulacağını gösteren ok işaretleri konularak gösterilir (Bkz. Şekil 1).

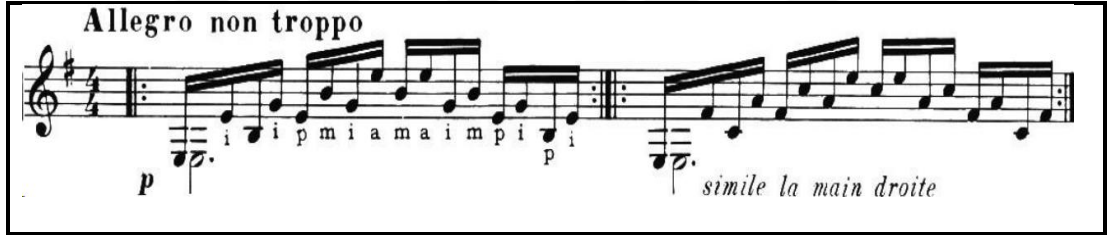


Şekil 1. Rasgueado Tekniği Manuel De Falla’nın Dance of the Miller Eseri (16-17. Ölçü)

### 3.3.2. Arpej Tekniği ile Eşlik

Aktüze'ye göre (2003:31), arpej tekniği ile eşlik, “Sesleri kırık akorlar halinde art arda, serpiştirerek çalmak” şeklinde ifade edilmiştir. Say ise (2002:41), bu tekniği, “Bir akorun seslerini arp çalar gibi birbiri ardı sıra hızla seslendirme” şeklinde ifade etmektedir. Ayrıca Çelebioğlu (2008:66), çalışmasında “ Bir akorun önüne “arpeggio” işareti koyulduğunda akorun sesleri aşağıdan yukarıya veya yukarıdan aşağıya süratle birbiri ardına çalınır ve süresi kadar tutulur” şeklinde bir tanım yapmaktadır.

Klasik gitar ile arpej tekniği genellikle akor seslerini belirli veya değişik bir sıra ile çalarak gerçekleştirilir. Sol el, akor seslerini gitar klavyesi üzerinde basarken, sağ el parmakları belirli veya değişik sıralar ile bu sesleri bir düzen içerisinde tınlatır. Arpej sesleri nota üzerinde tek tek yazılabildiği gibi akorun önüne konulan arpeggio işareti ile de gösterilebilir (Bkz. Şekil 2).



Şekil 2. Arpej Örneği H.Villa Lobos, Etüt No:1, (1-2. Ölçü)

### 3.3.3. Telleri Aynı Anda Çalarak Eşlik

Köz'e göre (2007:31), Tel çekme tekniği “Akorları üç ya da dört tel üzerine kurup, sağ el parmakları ile aynı anda çalma tekniğidir. Klasik gitar dağarında, bu çalış şeklinin kullanıldığı birçok eser kullanılmaktadır” şeklinde ifade edilmiştir.

Genel olarak gitar üzerinde üç veya dört tel üzerinden akorlar kurularak sağ elin, akorun her sesini ayrı parmaklar ile çekerek tınlattığı tekniktir. Bu teknikte sağ el başparmağı (p parmağı) bas sesi kontrol eder. Beş veya altı tel üzerinde uygulandığında ise sağ el başparmağı aynı anda iki ya da üç teli tınlatabilir (Bkz. Şekil 3).

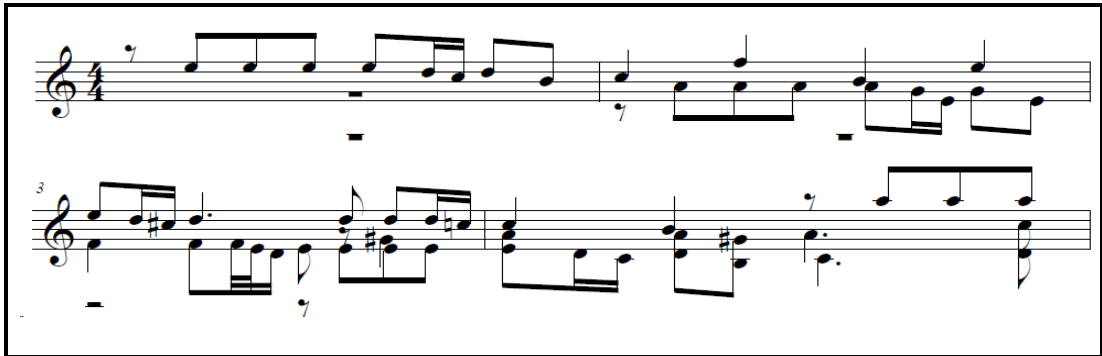


Şekil 3. Telleri Aynı Anda Çalarak Eşlik Örneği Giuliani, Folia Varyasyonları Op:45  
6.Varyasyon (53-56. Ölçü)

### 3.3.4. Kontrpuan Tekniği ile Eşlik

Kontrpuanın tanımını Aktüze, (2003:299), “ ‘Nokta noktaya karşı’ anlamına gelen kontrpuan (Konrapunktus), melodiye karşı özgürce yürütülen birden çok karşı partiyi tanımlar” şeklinde yapmıştır. Bir başka çalışmada ise, “ ‘Ezgiye karşı ezgi’ anlamında kullanılan terim: iki ya da daha fazla melodinin kendi bağımsız yolunda belirli kurallara göre ilerleyerek birliktelik oluşturması” (Say, 2002:304) şeklinde ifade edilmiştir.

Kontrpuan denildiğinde akla ilk gelen yapı muhtemelen füg olacaktır. Kontrpual bir besteleme tekniği olan füğün, kaçmak ve takip kelimeleri ile bağlantılı bir kelime olduğu bilinmektedir. Buna göre kontrpuan, ana ezginin duyurulması ve bunu takip eden ezgi ya da ezgilerin eklenmesiyle bir kaçış ve kovalama şeklinde düşünülebilir (Bkz. Şekil 4).



Şekil 4. Bach BWV 1000 Füg (1-4. Ölçü)

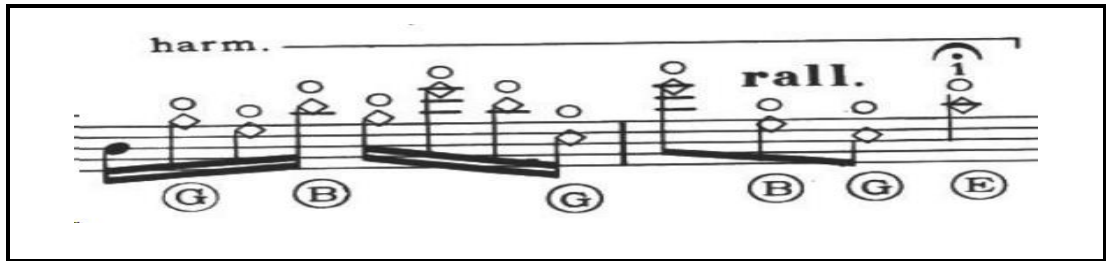
### 3.3.5. Armonik (Harmonik, Flajole) Sesler ile Eşlik

Armonik, harmonik ya da flajole olarak adlandırılan sesler Aktüze’ye göre, (2003:30);

“ Bir çalgıda asıl sestten daha hafif işitilen bir takım ara sesler. Flageolet sesler adı da verilen armonik sesler kemanda ıslık tarzı duyulur. Telli çalgılarda tele tek ya da çift parmakla titreşim boğumlarına  $\frac{1}{2}$ ,  $\frac{1}{3}$ ,  $\frac{1}{4}$  gibi oranlarda hafifçe dokunularak ya da parmakları telin üstüne değdirerek boyunun değiştirilmesiyle elde edilen, kare biçimli notalarla gösterilen uçucu, gizemli, hafif ses” şeklinde tanımlamıştır.

Bu teknikle çıkan ses eski bir çalgı olan flajoleye benzediği için bu adı almaktadır. Armonik ya da armonik sesler olarak da tanımlanan bu sesler gitar üzerinde bütün perdelerde duyulabilse de en net olarak telin  $\frac{1}{2}$  sinden yani 12. perde demirinin üzerinden,  $\frac{1}{3}$  ünden yani 7. perde demirinin üzerinden,  $\frac{1}{4}$  ünden yani 5. perde demirinin üzerinden duyulabilir. Sol el parmağı perde demiri üzerine bastırmadan hafifçe dokunur ve sağ el flajole olarak çıkarılmak istenen tel veya telleri çekerken sol el sıcak bir şeye dokunmuş gibi tel ya da teller üzerinden çekilerek bu sesler elde edilebilir. Başka bir yöntem ise, sol el herhangi bir perdede basarken sağ elin işaret parmağı (i parmağı) aynı tel üzerinde basılan sesin bir oktav incesinin bulunduğu perde demirinin üzerine hafifçe dokunur ve yine sağ elin yüzük parmağı (a parmağı) teli çekerek harmonik (flajole) ses elde edilebilir. Örneğin gitar üzerinde 1. perdede bastığımızda bu sesin oktavı 13. perdede olacaktır. 13. perde demiri üzerine “i” parmağı getirilip, “a” parmağı ile tel çekildiğinde armonik, diğer adıyla flajole ses elde edilebilir.

Alışıl gelmiş seslerin dışında farklı sesler duyurmak için kullanılan bu teknik, armonik sesin yanında başka tellerden normal ses çıkarılarak, bas ses eklenerek daha da zenginleştirilebilir (Bkz. Şekil 5).



Şekil 5. Armonik (Harmonik, Flajole) Sesler ile Eşlik Örneği

H.Villa Lobos, Etüt No:1, (32-33. Ölçü)

### 3.3.6. Gitarı Vurmalı Çalgı Gibi Kullanarak Eşlik

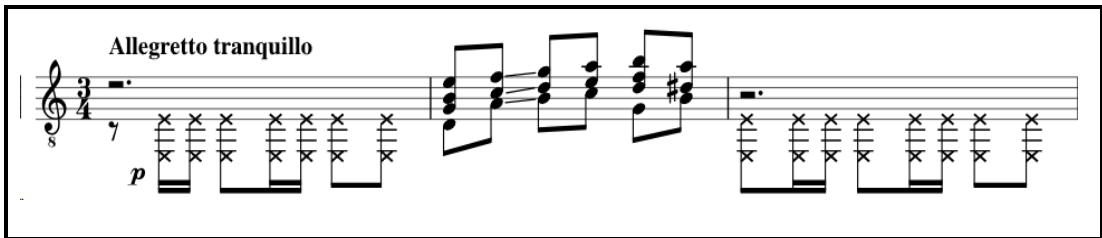
“Son zamanlarda, günümüzde kullanılan bazı enstrümanlardan kendi karakterinin dışında, farklı tınların çıkarılması denenmektedir. Bu denemeler, çalgıdan kendi alışlagelmiş özelliklerinin dışında, bir takım tekniklerin de ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu anlayışta müzik çalışmaları, özellikle yaşadığımız XX, yüzyılda hızla devam etmektedir. Modern müzik çalışmalarında bu seslere efekt sesler (Ing. Effect) denilmektedir” (Özçakır, 1990:77).

Gitarın kendi tınısı dışında farklı sesler elde edebilmek için kullanılan ve gitarda vurmalı çalgı efekti oluşturmaya yarayan bu yöntem ile icracının farklı sesler elde etmesi ve böylece müzikal bir zenginlik oluşturması sağlanabilir. “Modern müzik çalışmalarında efekt sesler (Ing. Effects) olarak adlandırılan bu tekniklerin gitarda eşlik ederken kullanılmasının uygun olduğu çeşitleri tambora ve golpe olarak sayılabilir.”(Özçakır, 1990’dan akt. Köz, 2007:33)

#### 3.3.6.1. Tambora

“Akorun veya notanın üzerine (T) harfi ya da (Tambora) veya kısaltılmış olarak (Tam) yazılarak gösterilir. Bazı kaynaklarda da (x) işareti veya tartımı ile beraber (  $\checkmark$   $\checkmark$   $\checkmark$  ) şeklinde gösterilmektedir” (Özçakır, 1990:77).

Sol el akor veya notaları basarken, genellikle sağ el başparmağıyla, gitar tellerinin alt eşik ile birleştiği yere vurularak yapılan tekniğe tambora denir. Tambora tekniğinde, sağ elin vurmasıyla birlikte gitar üzerinde basılan notalar veya akorlar duyulurken aynı anda bir vurmalı çalgı efekti de oluşmaktadır (Bkz. Şekil 6).

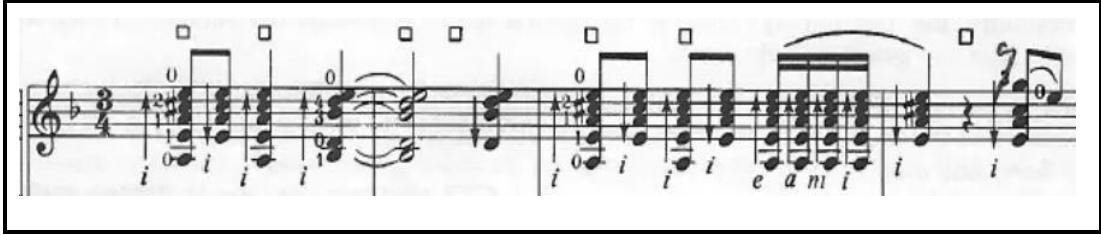


Şekil 6. Tambora Örneği Joaquin Turina'nın Fandanguillo Eseri (1-3. Ölçü)

#### 3.3.6.2. Golpe

“Golpe, nota üzerine konan (□), (O) işaretleri ile veya nota üzerine (Golpe) yazılarak ifade edilmektedir” (Özçakır, 1990:80).

Sağ elin parmakları ile gitarın gövdesine vurularak yapılan ve perküsyon etkisi oluşturan bir tekniktir. Gitar ile çalınan, notalar veya akorlarla birlikte duyurulabileceği gibi (örneğin, sağ el başparmağı akor seslerini duyururken, orta ve yüzük parmağı ile gitarın gövdesine vurarak elde edilebilir.) notalar veya akorlar arasında tek başına da kullanılabilir (Bkz. Şekil 7).

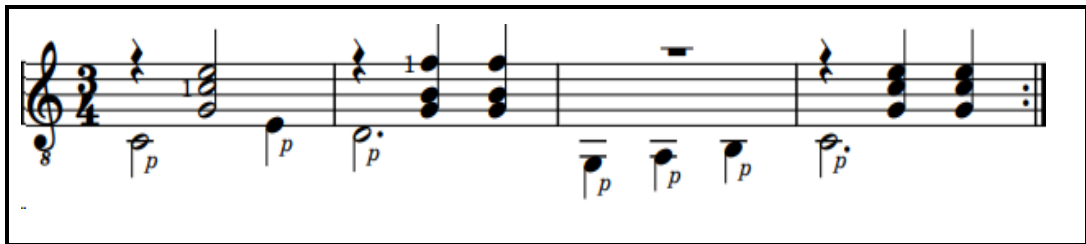


Şekil 7. Golpe Örneği Juan Martin'in Bularias Eseri (1-3. Ölçü)

### 3.3.7. Bas Solosuyla Akor Eşliği

Bay çalışmasında, (1970:24), “Aksi belirtilmediği sürece bas ses başparmakla, diğer sesler işaret, orta, yüzük parmaklarıyla çalınmalıdır” şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Burada akor sesini aynı anda duyurmak yerine bas ses ve diğer akor sesleri farklı zamanlarda duyurulur. Bu durum çalıcıya bir bas yürüyüşü yapma imkanı verecektir. Dizek üzerinde “bas sesin nota sapı aşağıya doğru, diğer akor sesleri gösteren notaların sapları yukarıya doğru çekilerek gösterilir” (Bay, 1970:24). (Köz, 2007:30-34; Özçakır, 1990:20-85; Bay, 1970:24), (Bkz. Şekil 8).



Şekil 8. Bas Solosuyla Akor Örneği Ziya Aydıntan'ın Gülnihal Düzenlemesi (1-4. Ölçü)

## III. BÖLÜM

### 3. YÖNTEM

#### 3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, literatür taramasının yanı sıra nitel araştırma yöntemlerinden, betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır.

“Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimleme yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2000:159).

Betimsel analiz ile ortaya çıkarılan ve özetlenen veriler, daha derinlemesine incelenmek ve sınıflandırılmak üzere içerik analizi yöntemiyle çözümlenir. “İçerik analizi, iletişimin açık/belirgin içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel tanımlanmasına yönelik bir araştırma tekniğidir” (Berelson, 1952:18). Ayrıca; “içerik analizi, kullandığı sistematik yöntem gereği birden fazla tekniği bünyesinde taşıyan ve bunların hep bir arada kullanılmasına olanak veren bir araştırma yöntemidir” (Koçak ve Özgür, 2006:26).

#### 3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan, Tekirova Halit Narin Ortaokulunun 5. ve 6. sınıflarında eğitim-öğretim gören 52 öğrenci ve Antalya'da görev yapan 5 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Toplam 79 öğrenciden 27'sinin görüşme formu sağlıklı veriler elde edilemediği için değerlendirmeye katılmamıştır.

#### 3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada; veri toplama aracı olarak literatür taraması, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış görüşme tekniği ile araştırmacı tarafından gitar eşlikleri oluşturulan (Sen Varsın Hep Öğretmenim, Sevgi Çiçekleri, Haydi Biliniz, Işık Saçarız, Bir Dünya Bırakın, Atatürk Kalbimde) parçalar kullanılmıştır.

Yapılandırılmış görüşme;

“Yapılandırılmış bir görüşmenin temel özelliği, katılımcıya yöneltilecek soruların standartlaştırılmış şekilde ve belli bir düzende sıralanmış olmasıdır. Yapılandırılmış görüşmelerde sorulara cevap kategorileri oluşturulmuş ya da esnekliğe yer vermeksizin açık uçlu sorular kullanılmış olabilir” (Punch, 2005’den akt. Akman Dömbekçi ve Erişen, 2022:146).

Yarı yapılandırılmış görüşme;

“Yarı yapılandırılmış görüşme türünde önceden tasarlanan bir dizi soruyu içeren bir görüşme formu bulunur. Görüşme esnasında verinin detayına inilmek ya da eksik kalan bir noktanın tamamlanabilmesi için bu sorulara ek-sonda sorular getirilebilir” (Karataş, 2017’den akt. Akman Dömbekçi ve Erişen, 2022:146) şeklinde tanımlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, öğretmen görüşleri alınırken, yapılandırılmış görüşme tekniği ise öğrenci görüşleri alınırken kullanılmıştır. Öncelikle okul müfredatında bulunan şarkılardan seçilen eserler uzman görüşü alınarak eşliklendirilmiştir.

5. ve 6. sınıf müzik dersi müfredatında bulunan okul şarkılarından her sınıf için üçer adet şarkı seçilmiştir. Bu şarkılar 5. sınıflar için Yücel Elmas’a ait Sen Varsın Hep Öğretmenim, İsa Coşkuner’e ait Sevgi Çiçekleri ve Saip Ergüz’e ait Haydi Biliniz isimli parçalardır. 6. sınıflar için ise sözleri Adnan Çakmakcioğlu’na müziği Salih Aydoğan’a ait Bir Dünya Bırakın, Mümtaz Levent Akkol’a ait Işık Saçarız ve Burcu Yamaner’e ait Atatürk Kalbimde isimli parçalardır.

Araştırmada kullanılan eşlikler, orta düzeyde gitar çalan bir müzik öğretmenin icra edebileceği bir seviye gözetilerek hazırlanmıştır. Eserlerin eşliklendirilme sürecinde uzman görüşü olarak, Klasik Gitar Öğretmeni Dursun Öner ve Müzik Öğretmeni Baran Çakıcı’nın fikirleri alınmıştır.

### **3.4. Verilerin Analizi ve Sunulması**

Önceden eşliklendirilmesi yapılan ve her sınıf düzeyi için hazırlanan üç okul şarkısı, üç hafta boyunca haftada iki gün ve 40’ar dakikalık iki ders saati (her sınıf için haftada bir ders saati) boyunca öğrencilere, gitar ile eşlik edilerek öğretilmiştir. Derslerin sonunda, öğrencilere uygulanan yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler yüzde frekans değerleri hesaplanarak, tablo halinde sunulmuştur.

Öğretmenlere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler ise araştırmanın alt problemleri doğrultusunda içerik analizi yöntemiyle kategorilere ayrılmış ve betimsel tablolar halinde sunulmuştur.

### **3.4.1. Çalışma Süreci**

Araştırma, dört şubeye (5/A, 5/B, 6/A, 6/B) üç hafta boyunca haftada iki gün ve her şube için haftada bir ders saati (40dk) olmak üzere toplam on iki ders saati sürmüştür. Araştırmada sırasıyla şu yollar izlenmiştir:

Araştırma sürecine başlamadan önce öğrenci ders kitaplarında bulunan, her sınıf düzeyinde üçer tane eser, uzman görüşleri alınarak armonik eşliklendirilmesi yapılmış, notalar ve eşlikleriyle birlikte hazırlanmıştır.

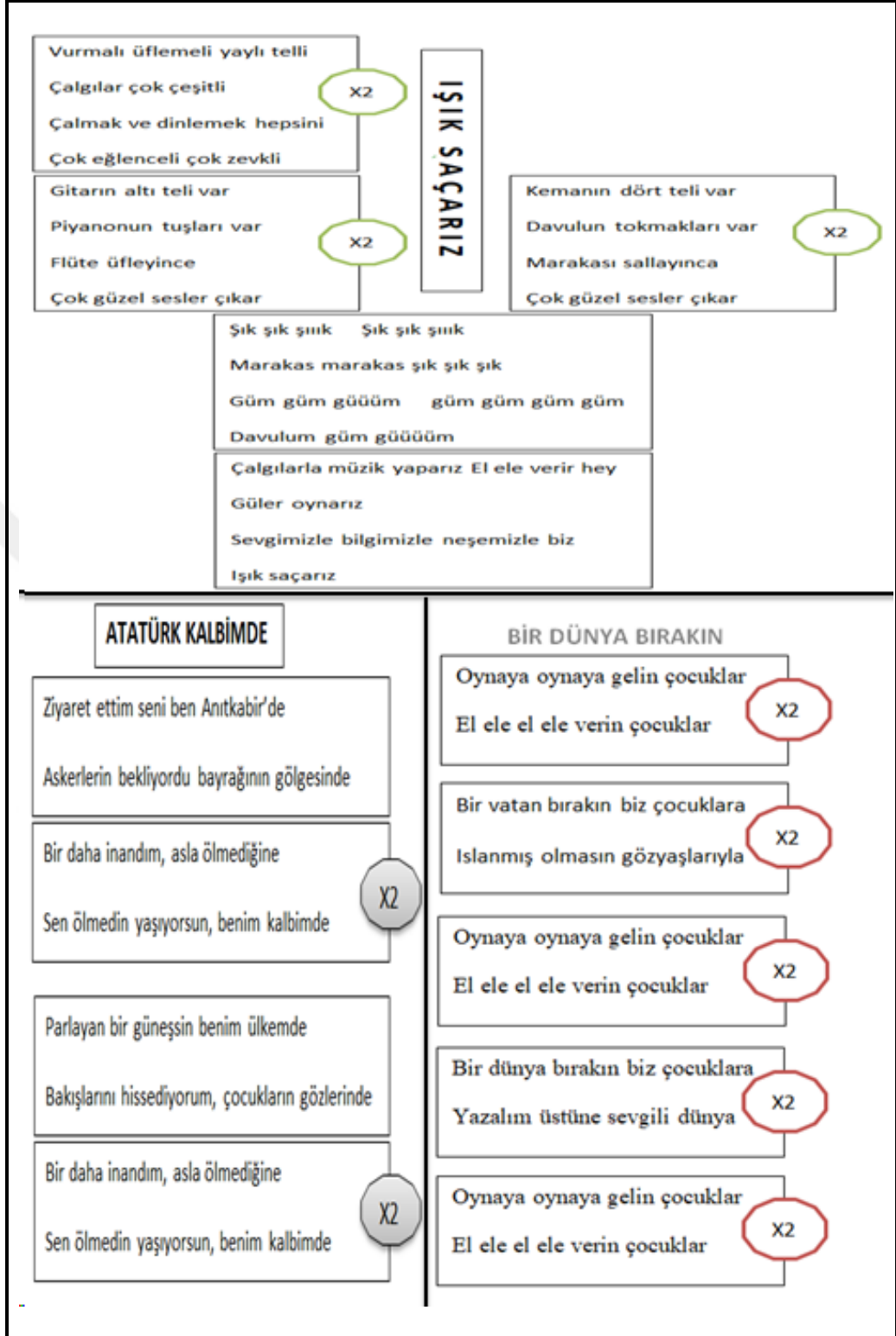
Birinci hafta: Öğrenciler süreç hakkında bilgilendirilerek gitar ve gitar eşliği hakkında kısa bir sunum yapılmıştır. Şarkıları gitar eşliği ile birlikte öğrenecekleri ve sürecin sonunda dağıtılacak görüşme formları ile yapılan çalışmayı değerlendirmeleri isteneceği söylenmiştir. Daha önceden hazırlanan, şarkıların sözlerini ve trafigini daha iyi takip etmelerini sağlayacak, basılı materyaller öğrencilere dağıtılmıştır (Bkz. Şekil 9, Şekil 10).

<b>HAYDI BİLİNİZ</b>	İki uzun kulağım Bir fısıltıyı duyar	X2	<b>SEN VARSIN HEP ÖĞRETMENİM</b>	
	Keskin güçlü dişlerim Küçük bir kuyruğum var	X2	Aşımda ekmeğimde	Köyümden kentlerimde
	Haydi haydi biliniz Çok kolay bir adım var	X2	İşimde mesleğimde	Yurdumun her yerinde
	Bilemezseniz adımı Darırlım çocuklar	X2	Dilimde kalemimde	Dağlarda esen yelde
	Sen varsın hep öğretmenim		Sen varsın hep öğretmenim	Sen varsın hep öğretmenim
	Dilimde kalemimde		Dağlarda esen yelde	Dağlarda esen yelde
	Sen varsın hep öğretmenim		Sen varsın hep öğretmenim	Sen varsın hep öğretmenim
	Ben havucu çok yerim Lahanayı severim	X2	Pırl pırl bir kalp desem	Pırl pırl bir kalp desem
	Yokuşu hızlı çıkar İnişi güç inerim	X2	Bilgi hünere sanat desem	Bilgi hünere sanat desem
	Haydi haydi biliniz Çok kolay bir adım var	X2	Can desem canım desem	Can desem canım desem
Bilemezseniz adımı Darırlım çocuklar	X2	Her yerde sen öğretmenim	Her yerde sen öğretmenim	
		Can desem canım desem	Can desem canım desem	
		Her yerde sen öğretmenim	Her yerde sen öğretmenim	

<b>SEVGİ ÇİÇEKLERİ</b>	
Dallarda çiçek çiçek, tarlada başak başak	Suların mavisinde, yaprağın yeşilinde
Dallarda çiçek çiçek, tarlada başak başak	Suların mavisinde, yaprağın yeşilinde
Ocakta alev alev, biz sevgi çiçekleri	Barışın güneşinde biz sevgi çiçekleri
Ocakta alev alev, biz sevgi çiçekleri	Barışın güneşinde biz sevgi çiçekleri
Halay başı çek çek, bizim halayı Halay başı çek çek, bizim halayı Tutuşan bu eller sarsın dünyayı Tutuşan bu eller sarsın dünyayı	

Şekil 9. 5. sınıf şarkı sözlerini ve trafiğini gösteren tablo.



Şekil 10. 6. sınıf şarkı sözlerini ve trafiğini gösteren tablo.

Kulaktan öğretim yöntemi kullanılan çalışmada, 5. sınıflara Haydi Biliniz, 6. sınıflara Işık Saçarız parçaları öğretilmiştir.

İkinci hafta: 5. sınıflar için Sen Varsın Hep Öğretmenim, 6. sınıflar için Atatürk Kalbimde isimli eserler kulaktan öğretim yöntemi ile öğretilmiştir.

Üçüncü hafta: 5. sınıflar için Sevgi Çiçekleri, 6. sınıflar için Bir Dünya Bırakın isimli eserler kulaktan öğretim yöntemi ile öğretilmiştir. Ardından öğrenciler için hazırlanan görüşme formları dağıtılarak süreç tamamlanmıştır.

Kulaktan şarkı öğretimi yönteminde sırasıyla:

- Araştırmacı tarafından parçaların ezgileri gitar ile seslendirilerek öğrencilerin ezgiyi öğrenmeleri kolaylaştırılmak istenmiştir.
- Daha sonra ezgi ile birlikte şarkı sözleri araştırmacı tarafından seslendirilerek öğrenciler tarafından parçanın trafiği ve ezgi-söz ilişkisinin anlaşılması istenmiştir.
- Çalınan ezgiye öğrencilerin şarkı sözleri ile eşlik etmesi istenerek parçanın trafiği ve ezgi-söz ilişkisi pekiştirilmeye çalışılmıştır.
- Gitar ile armonik eşliği yapılan şarkı araştırmacı tarafından seslendirilmiş ve öğrencilerden de seslendirmeleri istenmiştir.

## IV. BÖLÜM

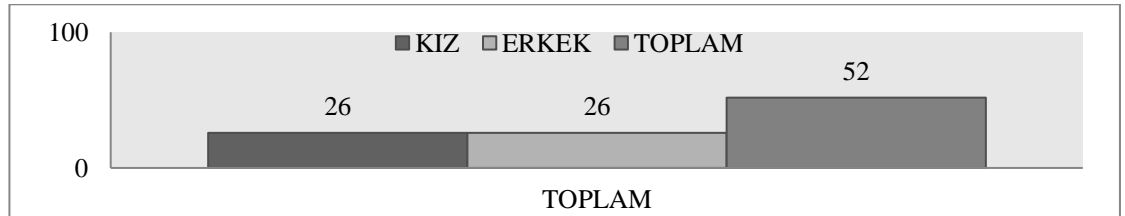
### 4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın öğrenci görüşleri aşamasından elde edilen bulgular 1. ve 2. alt problem hariç, “cinsiyete göre”, “sınıflara göre” ve “gitar veya farklı bir müzik aleti ya da hiç müzik aleti çalmayan öğrencilere göre” olmak üzere üç kategori içerisinde sunulmuştur. 1. ve 2. alt problem ise “cinsiyete göre” ve “sınıflara göre” olmak üzere iki kategori altında sunulmuştur. Araştırmanın öğretmen görüşleri aşamasından elde edilen bulgular ise belirtilen kategorilerin dışında alt problem bağlamında metinsel tablolar şeklinde sunulmuştur.

“Cinsiyete Göre”, “Sınıflara Göre” ve “Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre” veri analiz bilgileri aşağıda sırasıyla verilmiştir.

#### Cinsiyete Göre Öğrenci Veri Analizi

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrencinin görüşme formlarından alınan verilerin değerlendirildiği, yirmi altı kız (%50) ve yirmi altı erkek (%50) öğrenci olmak üzere eşit sayıda dağılım gerçekleştiği görülmektedir (Bkz. Şekil 11 ve Tablo 1).



Şekil 11. Cinsiyete Göre Öğrenci Veri Analizi Grafik Dağılımı

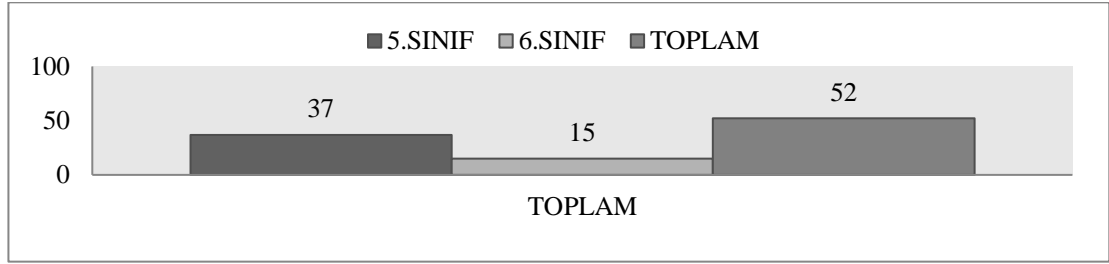
Tablo 1. Cinsiyete Göre Öğrenci Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Toplam</b>	26	50,0	26	50,0	52	100

#### Sınıflara Göre Veri Analizi

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrencinin görüşme formlarından alınan verilerin değerlendirildiği, bunlardan otuz yedi tanesinin 5. sınıf öğrencisi

(%71,2), on beş tanesinin ise 6. sınıf öğrencisi (%28,8) olduğu gözlemlenmiştir (Bkz. Şekil 12 ve Tablo 2).



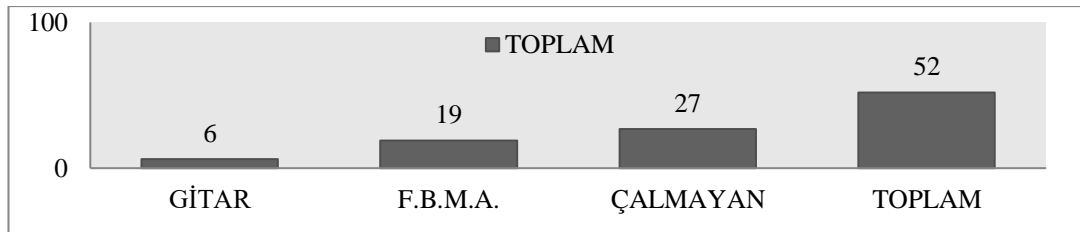
Şekil 12. Sınıflara Göre Veri Analizi Grafik Dağılımı

Tablo 2. Sınıflara Göre Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Toplam</b>	37	71,2	15	28,8	52	100

### Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Veri Analizi

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrencinin görüşme formlarından alınan veriler değerlendirildiğinde, bunlardan altı tanesinin (%11,5) gitar çaldığı, on dokuz tanesinin (%36,5) gitar haricinde farklı bir müzik aleti çaldığı ve yirmi yedi tanesinin (%51,9) ise hiçbir müzik aletini çalmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 13 ve Tablo 3).



Şekil 13. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Veri Analizi Grafikselleştirme Dağılımı

**Tablo 3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Veri Analizi Yüzde Frekans Değerleri**

	F	%
<b>Gitar</b>	6	11,5
<b>Farklı bir müzik aleti</b>	19	36,5
<b>Çalmayan</b>	27	51,9
<b>Toplam</b>	52	100

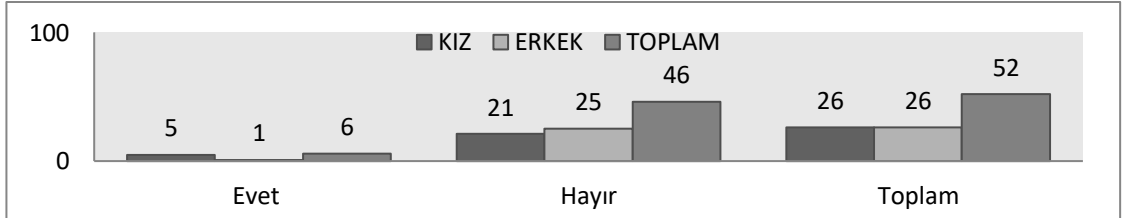
### Alt Problemlere Göre Bulgular ve Yorumlar

“Cinsiyete göre” ve “sınıflara göre” olmak üzere iki kategoride sunulan bulgular.

#### 4.1. “Kaç Öğrenci Gitar Çalmayı Bilmektedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar

##### 4.1.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden altı tanesinin (%11,5) gitar çaldığı anlaşılmaktadır. Gitar çalan altı öğrenciden beş tanesi kız (%19,2) iken, sadece bir erkeğin (%3,8) gitar çaldığı görülmektedir (Bkz. Şekil 14 ve Tablo 4).



**Şekil 14. Cinsiyete Göre Gitar Çalma Durumu Grafiği**

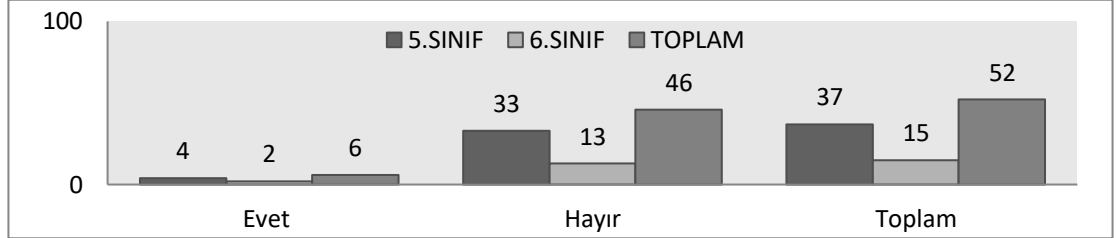
**Tablo 4. Cinsiyete Göre Gitar Çalma Frekans Değerleri**

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	5	19,2	1	3,8	6	11,5
<b>Hayır</b>	21	80,8	25	96,2	46	88,5
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Elde edilen veriler doğrultusunda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla gitar çalma konusunda daha istekli oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

#### 4.1.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden altı tanesinin (%11,5) gitar çaldığı anlaşılmaktadır. Gitar çalan öğrencilerden dört tanesinin (%10,8) 5. sınıf, iki tanesinin (%13,3) 6. sınıf olduğu gözlemlenmiştir (Bkz. Şekil 15 ve Tablo 5).



Şekil 15. Sınıflara Göre Gitar Çalma Durumu Grafiği

Tablo 5. Sınıflara Göre Gitar Çalma Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	4	10,8	2	13,3	6	11,5
<b>Hayır</b>	33	89,2	13	86,7	46	88,5
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

Gitar çalan öğrencilerin hem 5. sınıflarda hem de 6. sınıflarda orantısal olarak birbirlerine yakın oldukları görülmektedir. Bu durum, yaklaşık olarak her on öğrenciden birinin gitar çalmayı bildiği şeklinde yorumlanabilir.

#### 4.1.3. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşleri de dikkate alındığında, okullar arasında gitar çalan öğrenciler arasında kayda değer bir fark görülmediği gözlemlenmiştir. Elli iki öğrenci ile yapılan çalışmada altı tanesinin (%11,5) gitar çaldığı düşünüldüğünde, diğer okullara oranla çalışmanın yapıldığı okulda öğrencilerin gitara biraz daha fazla ilgi duydukları söylenebilir (Bkz. Tablo 6).

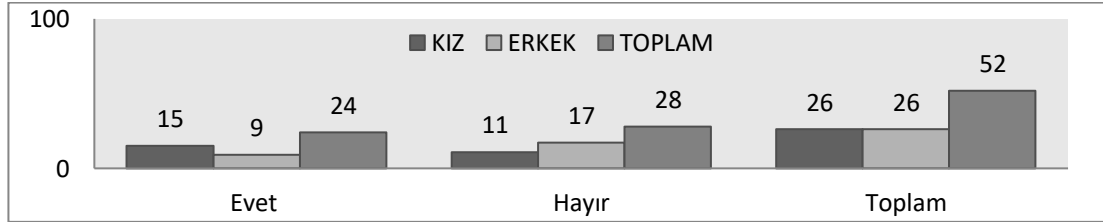
Tablo 6. “Kaç Öğrenci Gitar Çalmayı Bilmektedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri

<b>Ö1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• 300 öğrenciden 2 tanesi kurslar sayesinde gitar çalmayı öğrendiler.</li></ul>
<b>Ö2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• 5 civarı öğrenci gitar çalmayı bilmektedir.</li></ul>
<b>Ö3:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• 2 öğrenci gitar çalmayı bilmektedir.</li></ul>
<b>Ö4:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• 900 öğrenciden 15-20 arası öğrencinin gitar çaldığını biliyorum. Bu konuda istekli olup gitar dersi almak isteyen birçok öğrencim var.</li></ul>
<b>Ö5:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Okulumda gitar çalmayı bilen öğrenci yok. Bulduğum okulun beldede olması ilçeye olan uzaklığından dolayı kurslara erişememektedirler.</li></ul>

## 4.2. “Kaç Öğrenci Gitar Haricinde Başka Bir Müzik Aleti Çalmaktadır ve Bunlar Nelerdir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar

### 4.2.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden yirmi dört tanesinin (%46,2) gitar haricinde farklı bir müzik aleti çaldığı görülmektedir. Kız öğrencilerden on beş tanesinin (%57,7), erkek öğrencilerden ise dokuz tanesinin (%34,6) bu soruya evet cevabı verdikleri anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 16 ve Tablo 7).



Şekil 16. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Grafiği

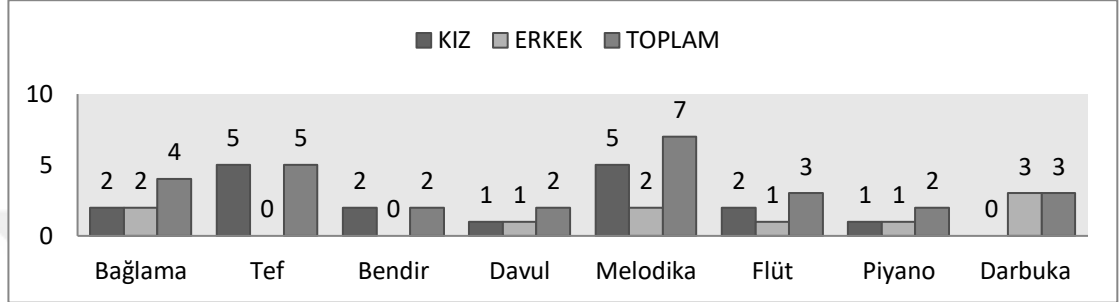
Tablo 7. Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumları ile İlgili Yüzde Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	15	57,7	9	34,6	24	46,2
<b>Hayır</b>	11	42,3	17	65,4	28	53,8
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Elde edilen veriler doğrultusunda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla, müzik aleti çalma konusunda daha istekli oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

#### 4.2.1.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, gitar haricinde farklı bir müzik aleti çalan öğrencilerden; yedi tanesinin (%25) melodika, beş tanesinin (%17,9) tef, dört tanesinin (%14,3) bağlama çaldığı, üç tanesinin flüt (%10,7) üç tanesinin darbuka (%10,7), iki tanesinin piyano(%7,1), iki tanesinin bendir (%7,1), ve iki tanesinin davul (%7,1) çaldığı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 17 ve Tablo 8).



Şekil 17. Cinsiyete Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Grafiği

Tablo 8. Cinsiyete Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Frekans Değerleri

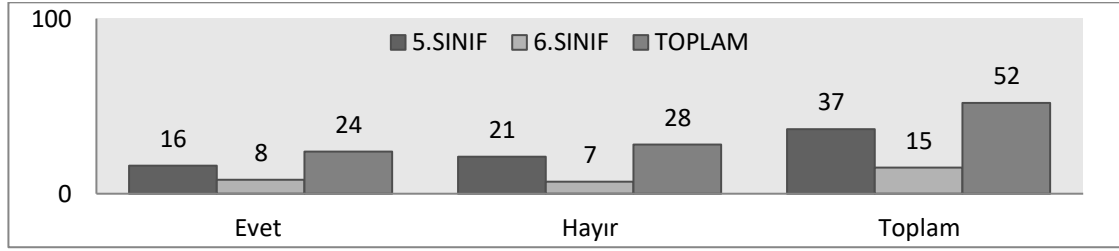
	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Bağlama	2	11,1	2	20,0	4	14,3
Tef	5	27,8	0	0,0	5	17,9
Bendir	2	11,1	0	0,0	2	7,1
Davul	1	5,6	1	10,0	2	7,1
Melodika	5	27,8	2	20,0	7	25,0
Flüt	2	11,1	1	10,0	3	10,7
Piyano	1	5,6	1	10,0	2	7,1
Darbuka	0	0,0	3	30,0	3	10,7
Toplam	18	100	10	100	28	100

Bu müzik aletlerinden tef, bendir, melodika, flüt çalan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden fazla olduğu, buna karşılık olarak sadece darbuka çalan erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bağlama, davul ve piyano çalan kız ve erkek öğrencilerin ise eşit dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir.

#### 4.2.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden yirmi dört tanesinin (%46,2) gitar haricinde farklı bir müzik aleti çaldığı anlaşılmaktadır. 6. sınıf

öğrencilerinden sekiz tanesinin (%53,3), 5. sınıf öğrencilerinden ise on altı tanesinin (%43,2) bu soruya evet cevabı verdikleri görülmektedir (Bkz. Şekil 18 ve Tablo 9).



Şekil 18. Sınıflara Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Grafiği

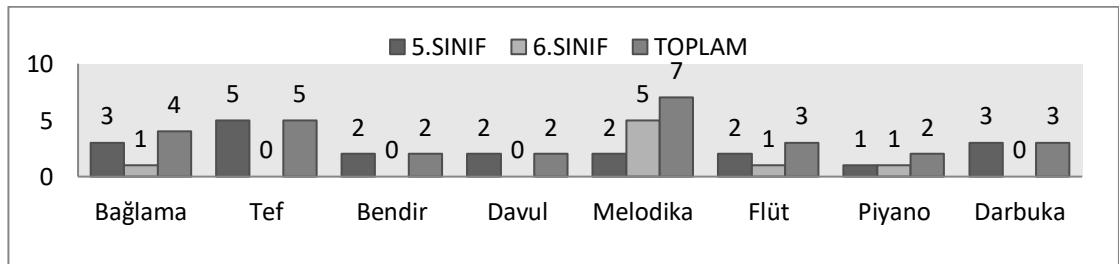
Tablo 9. Sınıflara Göre Öğrencilerin Farklı Bir Müzik Aleti Çalma Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	16	43,2	8	53,3	24	46,2
<b>Hayır</b>	21	56,8	7	46,7	28	53,8
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

Bir müzik aleti çalma konusuna orantısal olarak bakıldığında, 6. sınıf öğrencilerinin 5. sınıflara oranla daha fazla olduğu tespit edilmiş olup, bu duruma gitar çalan öğrencilerde eklendiğinde öğrencilerin yarısından fazlasının bir müzik aleti ile ilgilendiği gözlemlenmiştir.

#### 4.2.2.1. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, gitar haricinde farklı bir müzik aleti çalan öğrencilerden; yedi tanesinin (%25) melodika, beş tanesinin (%17,9) tef, dört tanesinin (%14,3) bağlama çaldığı, üç tanesinin flüt (%10,7) üç tanesinin darbuka (%10,7), iki tanesinin piyano (%7,1), iki tanesinin bendir (%7,1) ve iki tanesinin davul (%7,1) çaldığı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 19 ve Tablo 10).



Şekil 19. Sınıflara Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Grafiği

Tablo 10. Sınıflara Göre Çaldıkları Müzik Aleti Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Bağlama	3	15,0	1	12,5	4	14,3
Tef	5	25,0	0	0,0	5	17,9
Bendir	2	10,0	0	0,0	2	7,1
Davul	2	10,0	0	0,0	2	7,1
Melodika	2	10,0	5	62,5	7	25,0
Flüt	2	10,0	1	12,5	3	10,7
Piyano	1	5,0	1	12,5	2	7,1
Darbuka	3	15,0	0	0,0	3	10,7
Toplam	20	100	8	100	28	100

Bu müzik aletlerinden bağlama, tef, bendir, davul, darbuka çalan öğrencilerin 5. sınıflarda daha fazla olduğu buna karşılık melodika, flüt, piyano çalan öğrenci oranının ise 6. sınıflarda daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

#### 4.2.3. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşleri de dikkate alındığında, gitar haricinde farklı bir müzik aleti çalan öğrencilerin her okulda mevcut olduğu görülmüştür. Buna karşılık olarak Ö3 ve Ö4'un eğitim verdiği okullarda gitar harici farklı bir müzik aleti çalan öğrenci sayılarının Ö1, Ö2, Ö5'in eğitim verdiği okullara göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmanın yapıldığı okulda ise on dokuz öğrenci, gitar haricinde farklı bir müzik aleti çalmaktadır. Öğretmen verileri ile kıyaslandığında sıralamanın ortalarında olduğu düşünülebilir (Bkz. Tablo 11).

Tablo 11. "Kaç Öğrenci Gitar Haricinde Başka Bir Müzik Aleti Çalmaktadır ve Bunlar Nelerdir?" Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri

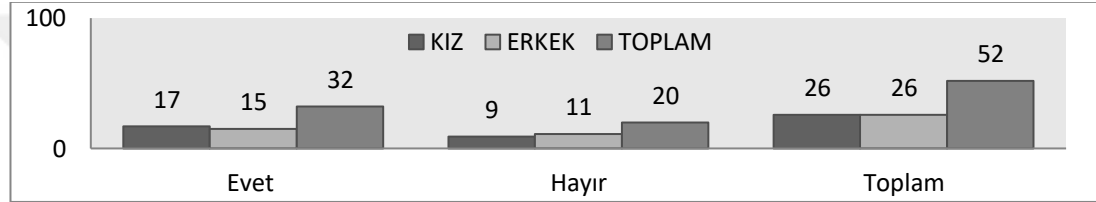
<b>Ö1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>4 öğrenci farklı bir çalgı çalmaktadır</li></ul>
<b>Ö2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Sadece bir öğrencim başlangıç düzeyinde yan flüt çalmaktadır.</li></ul>
<b>Ö3:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>2 öğrenci piyano 150 öğrenci flüt 120 öğrenci melodika çalmaktadır.</li></ul>
<b>Ö4:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>20-30 arası öğrencim gitar harici bir müzik aleti çaldıklarını biliyorum. Aralarında çok iyi olanların olduğunu biliyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Yabancı öğrencilerin (Rus ve Ukrayna) kendi ülkelerinde aldıkları piyano eğitimi dışında, okulunda çalgı aleti çalabilen bir öğrenci bulunmamaktadır.</li></ul>

“Cinsiyete Göre”, “Sınıflara Göre” ve “Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan” olmak üzere üç kategoride sunulan bulgular.

#### 4.3. “Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar

##### 4.3.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz iki tanesinin (%61,5) daha önceden gitar eşliği ile şarkı söylediği, yirmi tanesinin (%38,5) ise daha önceden gitar eşliği ile birlikte şarkı söylemediği görülmektedir. (Bkz. Şekil 20 ve Tablo 12).



Şekil 20. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği

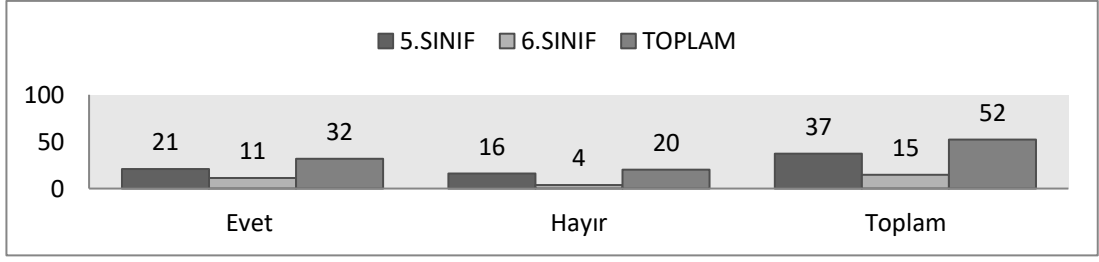
Tablo 12. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	17	65,4	15	57,7	32	61,5
<b>Hayır</b>	9	34,6	11	42,3	20	38,5
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Kız ve erkek öğrenciler arasında çok açık bir fark olmamakla birlikte, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre iki öğrenci (%7,7) farkla daha fazla evet dedikleri gözlemlenmiştir.

##### 4.3.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz iki tanesinin (%61,5) daha önceden gitar eşliği ile şarkı söylediği, yirmi tanesinin (%38,5) ise daha önceden gitar eşliği ile birlikte şarkı söylemediği görülmektedir. (Bkz. Şekil 21 ve Tablo 13).



Şekil 21. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği

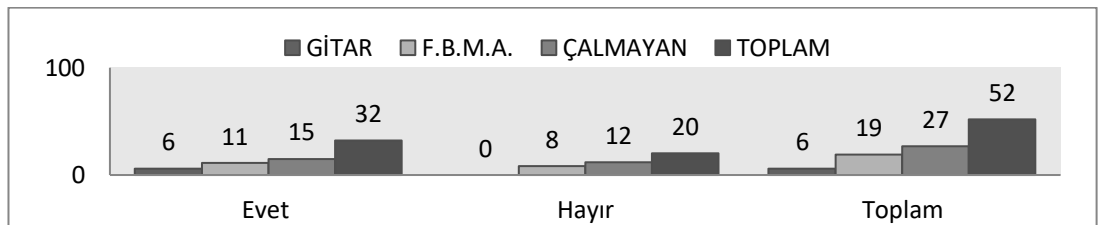
Tablo 13. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	21	56,8	11	73,3	32	61,5
<b>Hayır</b>	16	43,2	4	26,7	20	38,5
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

6. sınıf öğrencilerinden on bir tanesinin (%73), 5. sınıf öğrencilerinden ise yirmi bir tanesinin (%56,8) daha önceden gitar eşlikli şarkı söylediği görülmektedir. Bu durum, 6. sınıfların, 5. sınıflara oranla, gitar eşlikli şarkı söyleme konusunda daha tecrübeli oldukları fikrini vermektedir.

#### 4.3.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz iki tanesinin (%61,5) daha önceden gitar eşliği ile şarkı söylediklerini, yirmi tanesinin (%38,5) ise daha önceden gitar eşliği ile birlikte şarkı söylemedikleri görülmektedir (Bkz. Şekil 22 ve Tablo 14).



Şekil 22. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Grafiği

**Tablo 14. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Frekans Değerleri**

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Evet</b>	6	100	11	57,9	15	55,6	32	61,5
<b>Hayır</b>	0	0,0	8	42,1	12	44,4	20	38,5
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan öğrencilerden altı tanesinin (%100) yani tamamının, farklı bir müzik aleti çalan öğrencilerden on bir tanesinin (%57,9) ve hiçbir müzik aletini çalmayan öğrencilerden on beş tanesinin (%55,6) gitar eşliği ile birlikte şarkı söyledikleri anlaşılmaktadır. Gitar çalanların diğer iki gruba oranla gitar eşliği konusunda daha deneyimli oldukları gözlemlenmiştir.

#### 4.3.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, Ö3 gitar eşlikli şarkı söyleyen öğrenci sayısının çoğunlukta olduğunu belirtirken Ö1 ve Ö5 gitar eşlikli şarkı söyleyen öğrencilerin azınlıkta olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma yapılan okulda ise otuz iki öğrencinin (%61,5) gitar eşlikli şarkı söylediği görülmektedir. Buna göre çalışmanın yapıldığı okulda, gitar eşlikli şarkı söyleyenlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir (Bkz. Tablo 15).

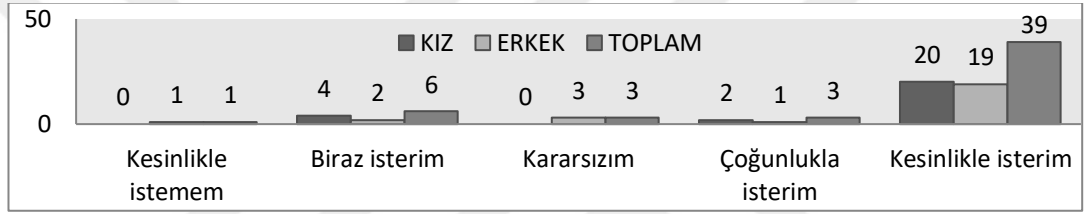
**Tablo 15. “Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söyleme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Öğrencilerimin çoğunun gitar eşlikli şarkı söylemediğini düşünüyorum. Alt yapılı şarkıları söylemekte bile zorlandıklarından bu sonuca vardım</li></ul>
<b>Ö2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Az sayıda öğrencinin gitar çaldığını biliyorum. Genele bakıldığında yüzde 1'i geçmeyecek düzeyde.</li></ul>
<b>Ö3:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Öğrencileri birçoğu gitar eşliğinde şarkı söylemişlerdir. Bazı kazanımlar gitar eşliği kullanarak daha etkili öğretildiği için gitar eşliğinin olması daha etkili olacaktır.</li></ul>
<b>Ö4:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Öğrencilerimin birçoğunun gitarı sevdiklerini ve böyle bir eşlik olduğunda uyum sağlayacaklarını düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Öğrencilerimin çoğunun gitar eşlikli şarkı söylemediğini biliyorum. Okulun bulunduğu bölge belde olduğundan ve imkanlar kısıtlı olduğu için bu sonuca vardım.</li></ul>

#### 4.4. “Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar

##### 4.4.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75) gitar eşlikleri ile şarkı söylemeyi isteme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle isterim” olduğu görülmektedir. Öğrencilerden altı tanesinin (%11,5) “biraz isterim” üç tanesinin (%5,8) “çoğunlukla isterim” üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle istemem” şeklinde ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 23 ve Tablo 16).



Şekil 23. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği

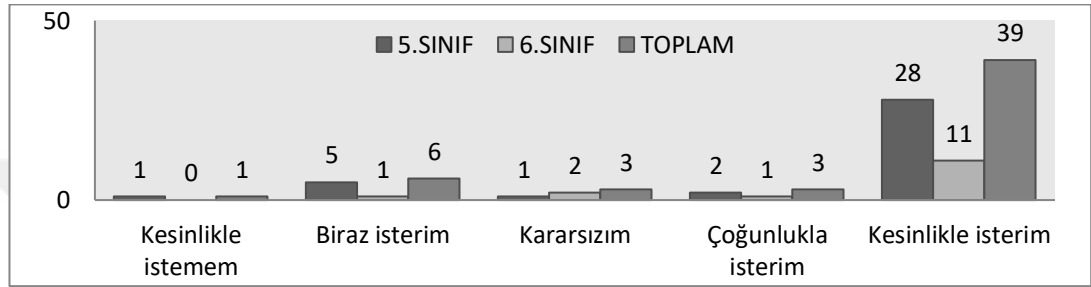
Tablo 16. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle istemem</b>	0	0,0	1	3,8	1	1,9
<b>Biraz isterim</b>	4	15,4	2	7,7	6	11,5
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	3	11,5	3	5,8
<b>Çoğunlukla isterim</b>	2	7,7	1	3,8	3	5,8
<b>Kesinlikle isterim</b>	20	76,9	19	73,1	39	75,0
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Kız öğrencilerin, çok küçük bir farkla bu konuda daha istekli oldukları görülmekle birlikte, hem kız hem de erkek öğrencilerin büyük bir çoğunlukla sonraki derslerde de gitar eşliğinde ders yapılması konusunda kesinlikle istekli oldukları gözlemlenmiştir.

#### 4.4.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75) gitar eşlikleri ile şarkı söylemeyi isteme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle isterim” olduğu görülmektedir. Öğrencilerden altı tanesinin (%11,5) “biraz isterim” üç tanesinin (%5,8) “çoğunlukla isterim” üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle istemem” şeklinde bir ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 24 ve Tablo 17).



Şekil 24. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği

Tablo 17. Sınıflara Göre Öğrencilerin Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri

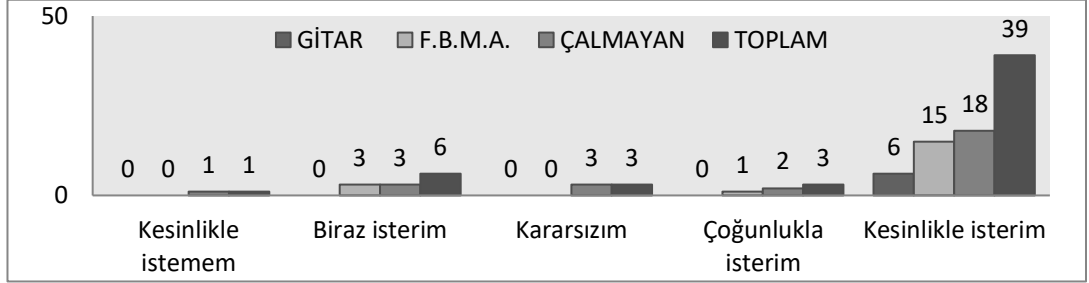
	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle istemem</b>	1	2,7	0	0,0	1	1,9
<b>Biraz isterim</b>	5	13,5	1	6,7	6	11,5
<b>Kararsızım</b>	1	2,7	2	13,3	3	5,8
<b>Çoğunlukla isterim</b>	2	5,4	1	6,7	3	5,8
<b>Kesinlikle isterim</b>	28	75,7	11	73,3	39	75,0
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

5. ve 6. sınıflar arasında önemli bir farkın olmadığı tespit edilmiş olup, hem 5. sınıf hem de 6. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunlukla sonraki derslerde de gitar eşliği yapılması konusunda kesinlikle istekli oldukları gözlemlenmiştir.

#### 4.4.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75) gitar eşlikleri ile şarkı söylemeyi isteme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle

isterim” olduğu görülmektedir. Öğrencilerden altı tanesinin (%11,5) “biraz isterim” üç tanesinin (%5,8) “çoğunlukla isterim” üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle istemem” şeklinde bir ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 25 ve Tablo 18).



Şekil 25. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Grafiği

Tablo 18. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Müzik Derslerinde Gitar Eşlikli Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Frekans Değerleri

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle istemem</b>	0	0,0	0	0,0	1	3,7	1	1,9
<b>Biraz isterim</b>	0	0,0	3	15,8	3	11,1	6	11,5
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	0	0,0	3	11,1	3	5,8
<b>Çoğunlukla isterim</b>	0	0,0	1	5,3	2	7,4	3	5,8
<b>Kesinlikle isterim</b>	6	100	15	78,9	18	66,7	39	75,0
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan altı öğrenciden, altısı da (%100) bu soruya “kesinlikle isterim” cevabını verirken, farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden on beş tanesinin (%78,9) ve hiçbir müzik aleti çalmayan yirmi yedi öğrenciden on sekiz tanesinin (%66,7) “kesinlikle isterim” cevabını verdikleri gözlemlenmiştir. Gitar çalan öğrencilerin, derslerde gitar eşliğinin kullanılması konusunda daha istekli oldukları, farklı bir müzik aleti çalanların ise hiç müzik aleti çalmayanlara oranla daha istekli oldukları gözlemlenmiştir. Genel olarak bakıldığında ise öğrencilerin büyük bir kısmının kesinlikle istekli olduğu anlaşılmaktadır.

#### 4.4.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, öğrencilerin gitar eşliği ile şarkı söylemeyi isteyecekleri konusunda, öğretmen ve öğrenci görüşleri

arasında benzerlikler olduğu görülmüştür. Bütün öğretmenlerin konu hakkında olumlu düşündükleri anlaşılmaktadır. Bunun sonucunda, öğrencilerin derslerde gitar eşliği ile şarkı söylemek isteyecekleri ve gitarın bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrencileri daha istekli hale getireceği düşünülebilir (Bkz. Tablo 19).

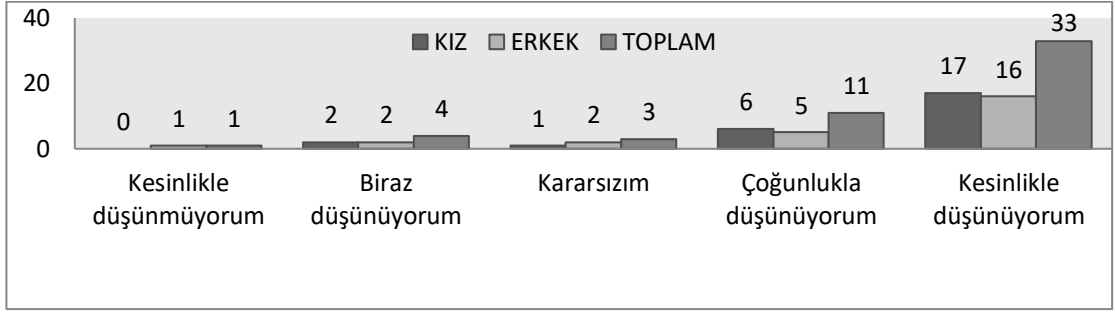
**Tablo 19. “Öğrencilerin Gitar Eşliği ile Yapılan Derslerde Şarkı Söylemeyi İsteme Durumu Nedir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Öğrencilerimin çok istekli olacaklarını biliyorum. Çünkü sorduğumda 10 öğrenciden 9’u gitar çalmak istiyor ve bence öğrenciler arasında tanınırlık olarak da en popüler çalgı gitar.</li> </ul>
<b>Ö2:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Derse karşı daha ilgili olurlardı. Sonraki derslerde de bu durumun devam etmesini isterlerdi diye düşünüyorum.</li> </ul>
<b>Ö3:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Genelde gitar eşliği olursa daha istekli bir şekilde şarkı söylüyorlar. Bu durumda hem şarkıları hem de müziği daha kolay öğreniyorlar.</li> </ul>
<b>Ö4:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Severek katılırlar diğer derelerde de gitar eşlikli şarkı söylemeyi kesinlikle çok isterlerdi.</li> </ul>
<b>Ö5:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kesinlikle istekli olurlardı. Çalgı eşlikleri her zaman çocukların dikkatini çekmiştir. Karaokeler buna yeteri kadar cevap vermiyor. Özellikle gitarın eşlik ederken farklı çalınış stillerinden dolayı ritim arpej vb. durumlardan dolayı çocukların daha çok eğlenmesine neden olabilir.</li> </ul>

#### **4.5. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar**

##### **4.5.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar**

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz üç tanesinin (%63,5) gitar eşliklerinin, dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” olduğu görülmektedir. On bir tanesinin (%21,2) “çoğunlukla düşünüyorum”, dört tanesinin (%7,7) “biraz düşünüyorum”, üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 26 ve Tablo 20).



**Şekil 26. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği**

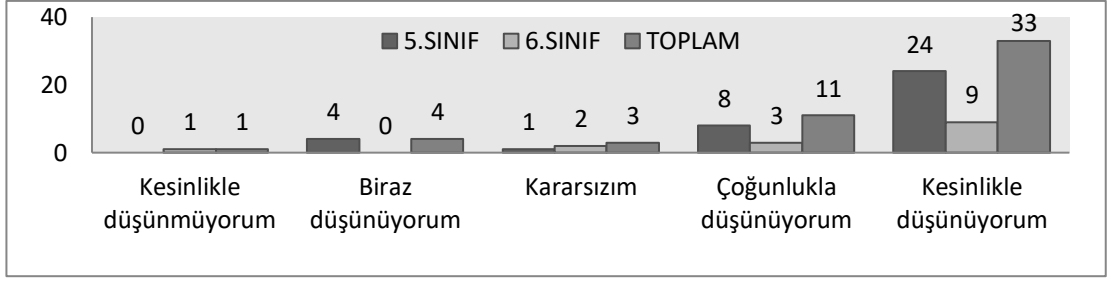
**Tablo 20. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri**

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	1	3,8	1	1,9
<b>Biraz düşünüyorum</b>	2	7,7	2	7,7	4	7,7
<b>Kararsızım</b>	1	3,8	2	7,7	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	6	23,1	5	19,2	11	21,2
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	17	65,4	16	61,5	33	63,5
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Kız öğrencilerin küçük bir farkla soruya daha fazla olumlu cevap verdikleri görülse de, kız ve erkek öğrenciler arasında büyük bir farkın olmadığı, genel olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirdiğini düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.5.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz üç tanesinin (%63,5) gitar eşliklerinin, dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” olduğu görülmektedir. On bir tanesinin (%21,2) “çoğunlukla düşünüyorum”, dört tanesinin (%7,7) “biraz düşünüyorum”, üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 27 ve Tablo 21).



Şekil 27. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği

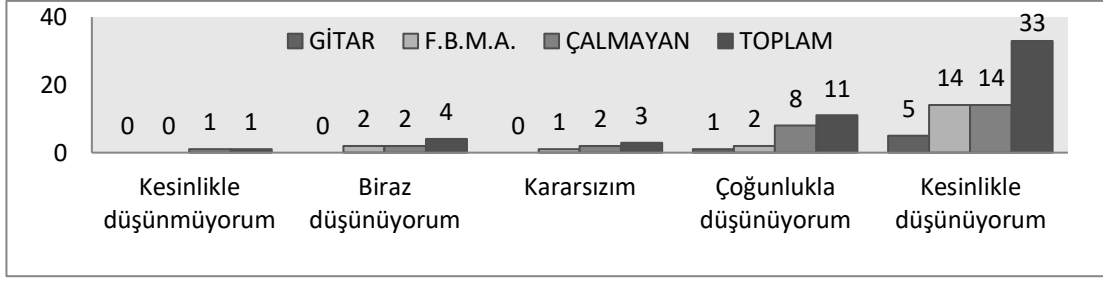
Tablo 21. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	1	6,7	1	1,9
<b>Biraz düşünüyorum</b>	4	10,8	0	0,0	4	7,7
<b>Kararsızım</b>	1	2,7	2	13,3	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	8	21,6	3	20,0	11	21,2
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	24	64,9	9	60,0	33	63,5
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

5. sınıf öğrencilerinin küçük bir farkla soruya daha fazla olumlu cevap verdikleri görülse de, sınıflar arasında büyük bir farkın olmadığı, genel olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşliklerinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirdiğini kesinlikle ve çoğunlukla düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.5.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz üç tanesinin (%63,5) gitar eşliklerinin, dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” olduğu görülmektedir. On bir tanesinin (%21,2) “çoğunlukla düşünüyorum”, dört tanesinin (%7,7) “biraz düşünüyorum”, üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 28 ve Tablo 22).



**Şekil 28. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Grafiği**

**Tablo 22. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri**

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	0	0,0	1	3,7	1	1,9
<b>Biraz düşünüyorum</b>	0	0,0	2	10,5	2	7,4	4	7,7
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	1	5,3	2	7,4	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	1	16,7	2	10,5	8	29,6	11	21,2
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	5	83,3	14	73,7	14	51,9	33	63,5
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

“Kesinlikle düşünüyorum” seçeneğini sırasıyla; Gitar çalan altı öğrenciden beş tanesi (%83,3), farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden on dört tanesi (%73,7) ve müzik aleti çalmayan yirmi yedi öğrenciden on dört tanesi (%51,9) işaretlemiştir. Gitar çalanların diğer iki gruba oranla, farklı bir müzik aleti çalanların ise müzik aleti çalmayanlara oranla bu fikre daha çok katıldıkları görülse de, genel olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşliklerinin kesinlikle ya da çoğunlukla hoşlarına gittiği gözlemlenmiştir.

#### 4.5.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getireceği konusunda, öğretmen ve öğrencilerin büyük çoğunlukla aynı fikirde oldukları anlaşılmaktadır. Bütün öğretmenlerin konu hakkında olumlu düşündükleri görülmektedir. Elli iki öğrenciden, otuz üç tanesi (%63,5), “kesinlikle”, on bir tanesi (%21,2) çoğunlukla düşündüğünü belirtmiştir.

Yani toplam kırk dört öğrenci (%84,7) kesinlikle ve çoğunlukla düşünüyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bunun sonucunda gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirdiği düşüncesi oluşmaktadır (Bkz. Tablo 23).

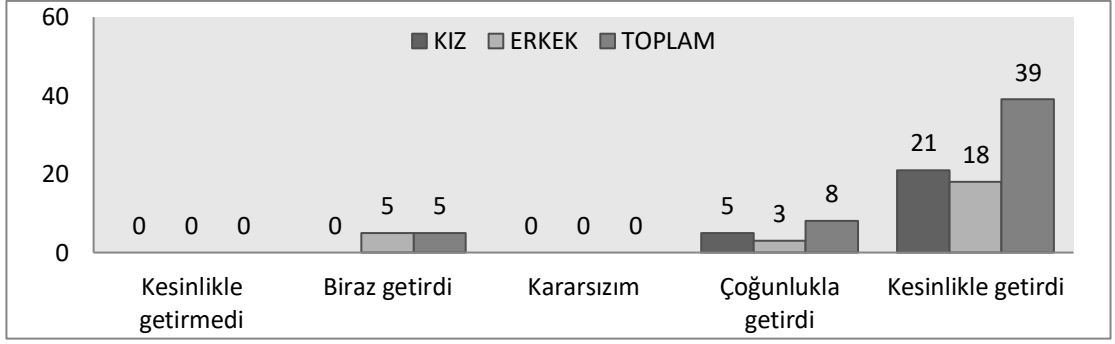
**Tablo 23. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Etkili ve Kalıcı Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, katılıyorum, bence öğrencilerin derse odaklanmasını sağlamaktadır.</li></ul>
<b>Ö2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Elbette gitarın güzel bir eşlik aleti olması ve çocukların gitarı sevmesi, popüler olması derse renk katacağından dersin etkisini ve kalıcılığını yükseltecektir.</li></ul>
<b>Ö3:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, kazanımları daha etkili ve kalıcı vermek için gitar eşliği mutlaka olmalıdır. Gitar çocukların çalmak istediği ve hevesle eşlik ettikleri bir çalgıdır.</li></ul>
<b>Ö4:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, düşünüyorum çocuklar eşlikli şarkı söylemeyi çok seviyorlar. Gitarın eşlik konusunda iyi bir çalgı olması dersi daha etkili hale getireceğini düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet düşünüyorum, gitarın eşlik etme konusundaki diğer enstrümanlara oranla daha avantajlı olması aynı zamanda çocukların yaş grubuna hitap edebilen popüler bir enstrüman olmasından ötürü şarkılara zevkle eşlik edecekleri için dersi daha kalıcı ve etkili hale getirdiğini düşünüyorum.</li></ul>

#### **4.6. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar**

##### **4.6.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar**

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75,0) gitar eşliklerinin dersi daha keyifli hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle getirdi” şeklinde olduğu görülmektedir. Sekiz tanesinin (%15,4) “çoğunlukla getirdi”, beş tanesinin (%9,6) ise “biraz getirdi” şeklinde bir ifade kullandığı, hiçbir öğrencinin “kararsızım” ve dersi daha keyifli hale “kesinlikle getirmedi” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 29 ve Tablo 24).



Şekil 29. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği

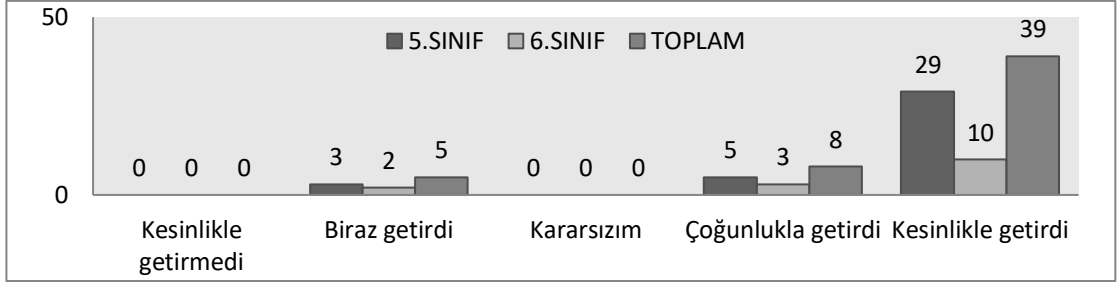
Tablo 24. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle getirmediyi</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz getirdiyi</b>	0	0,0	5	19,2	5	9,6
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Çoğunlukla getirdiyi</b>	5	19,2	3	11,5	8	15,4
<b>Kesinlikle getirdiyi</b>	21	80,8	18	69,2	39	75,0
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla üç kişilik (%11,6) bir farkla “kesinlikle getirdiyi” seçeneğini, erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere oranla beş kişilik (%19,2) bir farkla “biraz getirdiyi” seçeneğini daha fazla işaretledikleri görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin dersi daha keyifli hale getirdiğini düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.6.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75,0) gitar eşliklerinin dersi daha keyifli hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle getirdiyi” şeklinde olduğu görülmektedir. Sekiz tanesinin (%15,4) “çoğunlukla getirdiyi”, beş tanesinin (%9,6) ise “biraz getirdiyi” şeklinde bir ifade kullandığı, hiçbir öğrencinin “kararsızım” ve dersi daha keyifli hale “kesinlikle getirmediyi” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 30 ve Tablo 25).



Şekil 30. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği

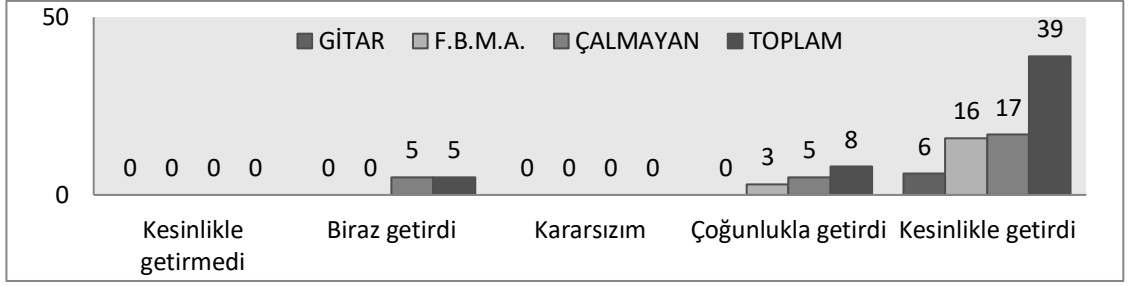
Tablo 25. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle getirmediyi</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz getirdiyi</b>	3	8,1	2	13,3	5	9,6
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Çoğunlukla getirdiyi</b>	5	13,5	3	20,0	8	15,4
<b>Kesinlikle getirdiyi</b>	29	78,4	10	66,7	39	75,0
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

5. sınıfta okuyan otuz yedi öğrenciden yirmi dokuz tanesinin (%78,4), 6. sınıfta okuyan on beş öğrenciden on tanesinin (%66,7) “kesinlikle getirdiyi” seçeneğini işaretlediği anlaşılmaktadır. 5. sınıfların %11,7’lik bir farkla “kesinlikle getirdiyi” seçeneğini daha fazla oranda işaretledikleri görülmüştür. Genel olarak, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin dersi daha keyifli hale getirdiğini düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.6.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75,0) gitar eşliklerinin dersi daha keyifli hale getirme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle getirdiyi” şeklinde olduğu görülmektedir. Sekiz tanesinin (%15,4) “çoğunlukla getirdiyi”, beş tanesinin (%9,6) ise “biraz getirdiyi” şeklinde bir ifade kullandığı, hiçbir öğrencinin “kararsızım” ve dersi daha keyifli hale “kesinlikle getirmediyi” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 31 ve Tablo 26).



**Şekil 31. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Grafiği**

**Tablo 26. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirme Durumu Frekans Değerleri**

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle getirmedi</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz getirdi</b>	0	0,0	0	0,0	5	18,5	5	9,6
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Çoğunlukla getirdi</b>	0	0,0	3	15,8	5	18,5	8	15,4
<b>Kesinlikle getirdi</b>	6	100	16	84,2	17	63,0	39	75,0
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan altı öğrenciden altısı (%100), farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden on altısı (%84,2), müzik aleti çalmayan yirmi yedi öğrenciden on yedisi (%63,0) gitar eşliklerinin, dersi daha keyifli hale kesinlikle getirdiğini düşündüğü anlaşılmaktadır. Bu durum müzik aleti, özellikle gitar çalan öğrencilerin, şarkı söylerken gitar eşliği yapılmasından daha çok keyif aldıkları şeklinde yorumlanabilir. Genel olarak bakıldığında ise, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşliklerinden keyif aldıkları gözlemlenmiştir.

#### 4.6.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, gitar eşliklerinin dersleri daha keyifli hale getireceği konusunda, öğretmen ve öğrencilerin büyük çoğunlukla aynı fikirde oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tamamının, konu hakkında olumlu düşündükleri, elli iki öğrenciden otuz dokuz tanesinin (%75,0) “kesinlikle”, sekiz tanesinin (%15,4) ise çoğunlukla seçeneğini tercih ettikleri, ayrıca hiçbir öğrencinin “kesinlikle getirmedi” şikkını işaretlemediği görülmektedir.

Kesinlikle ve çoğunlukla getirdi diyen kırk yedi öğrencinin (%90,4) büyük bir çoğunluğu temsil ettiği anlaşılmaktadır. Bunun sonucunda, gitar eşliğinin dersleri daha keyifli hale getirdiği düşüncesi oluşmuştur (Bkz. ve Tablo 27).

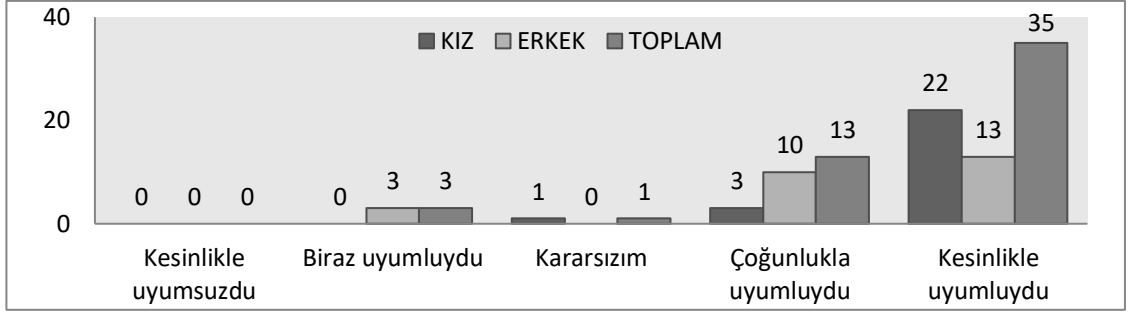
**Tablo 27. “Gitar Eşliğinin Dersi Daha Keyifli Hale Getirdiği Öğrenciler Tarafından Düşünülmekte midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, katılıyorum, dersleri daha zevkli hale getirdiğini düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö2:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Eşlik konusunda diğer çalgılara göre birçok avantajlı olan gitarın, doğru kullanıldığında ve sıradanlaşmadığı sürece dersi daha keyifli hale getireceği kaçınılmaz olacaktır.</li></ul>
<b>Ö3:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, hem dersi hem de belirli günlerde gitar eşliği ile şarkı söyleyen öğrenciler olduğundan dolayı daha etkili ve eğlenceli olmaktadır.</li></ul>
<b>Ö4:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, kesinlikle düşünüyorum. Çocuklar gitar çalmayı daha çok tercih ettikleri için gitar eşliklerinden keyif alacaklarını düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet düşünüyorum. Gitarın popüler ve çocukların dinledikleri müzik türüne uygun olmasından dolayı keyifli hale getirdiğini düşünüyorum.</li></ul>

#### **4.7. “Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulduğu Öğrenciler Tarafından Düşünülmekte midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar**

##### **4.7.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar**

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz beş tanesinin (%67,3) gitar eşliklerinin uyumlu ve güzel duyulma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle uyumluydu” şeklinde olduğu görülmektedir. On üç tanesinin (%25) “çoğunlukla uyumluydu”, üç tanesinin (%5,8) “biraz uyumluydu”, bir tanesinin (%1,9) “kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliği ile şarkılar “kesinlikle uyumsuzdu” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 32 ve Tablo 28).



Şekil 32. Cinsiyete Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği

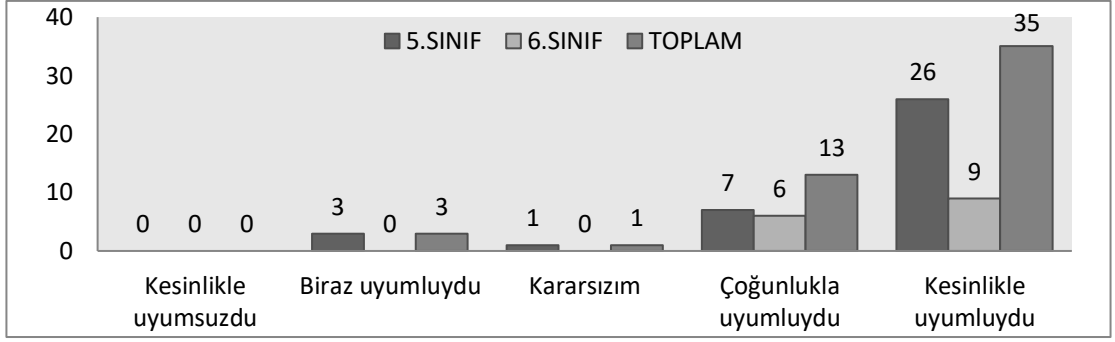
Tablo 28. Cinsiyete Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle uyumsuzdu</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz uyumluydu</b>	0	0,0	3	11,5	3	5,8
<b>Kararsızım</b>	1	3,8	0	0,0	1	1,9
<b>Çoğunlukla uyumluydu</b>	3	11,5	10	38,5	13	25,0
<b>Kesinlikle uyumluydu</b>	22	84,6	13	50,0	35	67,3
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin söylenen şarkılar ile uyumlu ve güzel duyulduğunu belirttikleri görülse de, “kesinlikle uyumluydu” diyen kız öğrencilerin dokuz kişi (%34,6) fark ile erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. “Çoğunlukla uyumluydu” diyen erkek öğrencilerin ise yedi kişi (%27) farkla kız öğrencilerden daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

#### 4.7.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz beş tanesinin (%67,3) gitar eşliklerinin uyumlu ve güzel duyulma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle uyumluydu” şeklinde olduğu görülmektedir. On üç tanesinin (%25) “çoğunlukla uyumluydu”, üç tanesinin (%5,8) “biraz uyumluydu”, bir tanesinin (%1,9) “kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliği ile şarkılar “kesinlikle uyumsuzdu” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 33 ve Tablo 29).



Şekil 33. Sınıflara Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği

Tablo 29. Sınıflara Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri

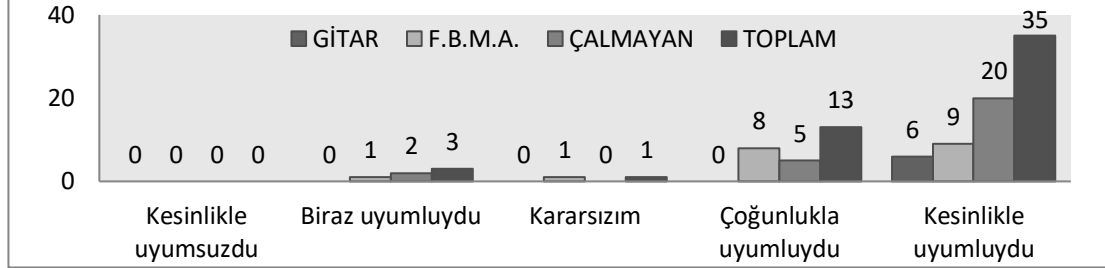
	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle uyumsuzdu</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz uyumluuydu</b>	3	8,1	0	0,0	3	5,8
<b>Kararsızım</b>	1	2,7	0	0,0	1	1,9
<b>Çoğunlukla uyumluuydu</b>	7	18,9	6	40,0	13	25,0
<b>Kesinlikle uyumluuydu</b>	26	70,3	9	60,0	35	67,3
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	53	100

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin, söylenen şarkılar ile uyumlu ve güzel duyulduğunu belirttikleri anlaşılmaktadır. 5. sınıfta okuyan otuz yedi öğrenciden yirmi altı tanesinin (%70,3), 6. sınıfta okuyan on beş öğrenciden dokuz tanesinin (%60,0) “kesinlikle uyumluuydu” şeklinde bir ifade kullandıkları görülmektedir. 5. sınıf öğrencilerinin 6. sınıf öğrencilerine oranla %10,3 daha fazla bu şıkkı işaretledikleri anlaşılmaktadır. “Çoğunlukla uyumluuydu” seçeneğini 5. sınıflarda okuyan otuz yedi öğrenciden yedi tanesi (%18,9) tercih ederken, 6. sınıfta okuyan on beş öğrenciden altı tanesi (%40) tercih etmiştir. Buna göre 6. sınıfların %21,1’lik oranla 5. sınıflardan daha fazla bu şıkkı işaretlediği anlaşılmaktadır.

#### 4.7.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz beş tanesinin (%67,3) gitar eşliklerinin uyumlu ve güzel duyulma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle uyumluuydu” şeklinde olduğu görülmektedir. On üç tanesinin (%25) “çoğunlukla uyumluuydu”, üç tanesinin (%5,8) “biraz uyumluuydu”, bir tanesinin

(%1,9) “kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliği ile şarkılar “kesinlikle uyumsuzdu” şeklinde bir ifade kullanmadığı görülmektedir (Bkz. Şekil 34 ve Tablo 30).



Şekil 34. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Grafiği

Tablo 30. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulma Durumu Frekans Değerleri

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle uyumsuzdu</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz uyumluymdu</b>	0	0,0	1	5,3	2	7,4	3	5,8
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	1	5,3	0	0,0	1	1,9
<b>Çoğunlukla uyumluymdu</b>	0	0,0	8	42,1	5	18,5	13	25,0
<b>Kesinlikle uyumluymdu</b>	6	100	9	47,4	20	74,1	35	67,3
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan altı öğrenciden, altısı (%100), müzik aleti çalmayan yirmi yedi öğrenciden yirmi tanesi (%74,1) ve farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden dokuz tanesi (%47,4) gitar eşliklerinin kesinlikle uyumlu ve güzel duyulduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca farklı bir müzik aleti çalan sekiz öğrencinin (%42,1) “çoğunlukla isterim” seçeneğini işaretledikleri anlaşılmaktadır. Gitar çalan öğrencilerin diğer gruplara göre daha fazla oranda, eşliklerin uyumlu ve güzel duyulduğunu düşündüğü görülürken, genele bakıldığında da öğrencilerin çoğunlukla bu fikre sahip oldukları anlaşılmaktadır.

#### 4.7.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, gitar eşliklerinin uyumlu ve güzel duyulduğu ve duyulacağı konusunda, öğretmen ve öğrencilerin çoğunlukla aynı fikirde oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tamamının konu hakkında olumlu düşündükleri görülmüş, elli iki öğrenciden otuz beş tanesinin (67,3) “kesinlikle uyumluydu”, on üç tanesinin (25,0) “çoğunlukla uyumluydu” seçeneğini tercih ettikleri, ayrıca hiçbir öğrencinin “kesinlikle uyumsuzdu” şıkkını işaretlemediği anlaşılmaktadır. “Kesinlikle uyumluydu” ve “çoğunlukla uyumluydu” seçeneğini toplam kırk sekiz öğrencinin (%92,3) tercih ettiği görülmüştür. Bunun sonucu olarak, gitar eşliklerinin, şarkılarla birlikte uyumlu, güzel duyulduğu ve duyulacağı fikri ön plana çıkmaktadır (Bkz. Tablo 31).

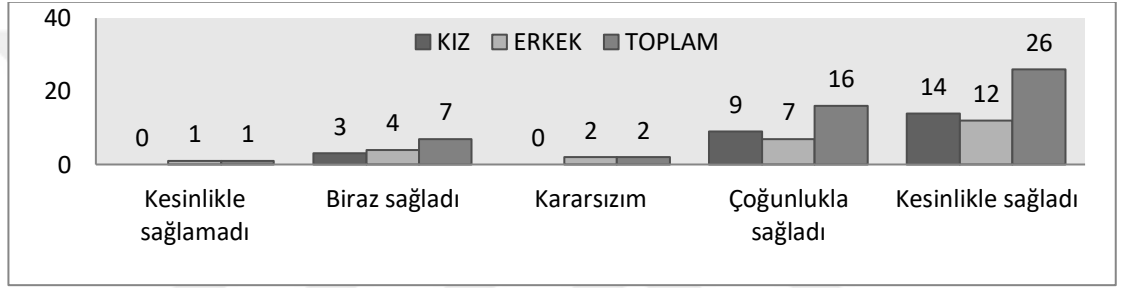
**Tablo 31. “Gitar Eşliklerinin Güzel ve Uyumlu Duyulduğu Öğrenciler Tarafından Düşünülme mi midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, katılıyorum, sevdiği şarkıları gitar eşlikli dinlediklerinde çok hoşlarına gittiğini gözlemledim. Şarkılarla gitarın uyumlu ve güzel olduğunu düşünüyorum</li></ul>
<b>Ö2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Bağlama kültürüne sahip bir toplum olduğumuz için yine telli olan ve armonik eşlik yapabilen bir enstrüman olan gitarın şarkı söylerken uyumlu ve güzel duyulacağını ve öğrencilerin de bu konuda benimle aynı fikirde olacağını düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö3:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Gitar eşliği ile birlikte şarkılar güzel ve uyumlu duyulduğu için öğrenciler derslere daha aktif katılacaklar, şarkı söyleme konusunda kendilerini daha çok geliştirecekler ve ritim duyguları da daha gelişecektir.</li></ul>
<b>Ö4:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Gayet uyumlu buluyorum, çocukların dinledikleri türlere hitap ediyor bu nedenle de gitarın sesini sevdikleri için ve özellikle pop şarkılarına uyumlu olduğu için onlar içinde uyumlu ve güzel geldiğini düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, düşünüyorum, fakat öğretmenin gitara olan hakimiyeti şarkıların çocukların ilgisini çekebileceği eşlik edebilme yeteneği ve bilgisinin de olması gerektiğini de düşünüyorum</li></ul>

#### 4.8. “Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar

##### 4.8.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden yirmi altı tanesinin (%50,0) gitar eşliklerinin şarkıları öğrenme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle sağladı” şeklinde olduğu görülmektedir. On altı tanesi ( %30,8) “çoğunlukla sağladı”, yedi tanesi (%13,5) “biraz sağladı” iki tanesi (%3,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle kolaylaştırmadı” şeklinde bir ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 35 ve Tablo 32).



Şekil 35. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği

Tablo 32. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri

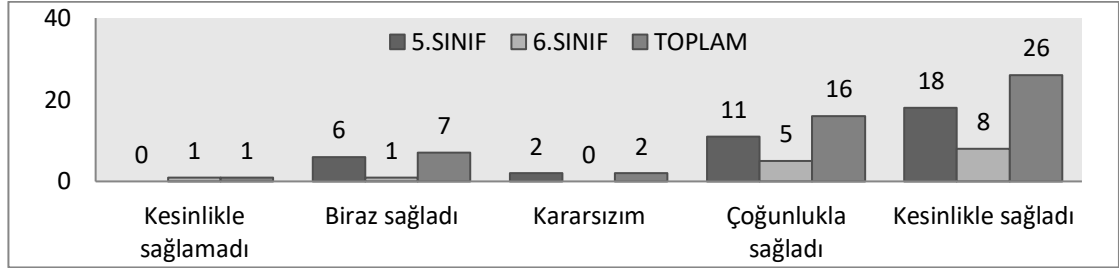
	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	F	%	F	%	F	%
Kesinlikle sağlamadı	0	0,0	1	3,8	1	1,9
Biraz sağladı	3	11,5	4	15,4	7	13,5
Kararsızım	0	0,0	2	7,7	2	3,8
Çoğunlukla sağladı	9	34,6	7	26,9	16	30,8
Kesinlikle sağladı	14	53,8	12	46,2	26	50,0
Toplam	26	100	26	100	52	100

Kız öğrencilerin, küçük bir farkla soruya daha fazla olumlu cevap verdikleri görülse de kız ve erkek öğrenciler arasında büyük bir farkın olmadığı, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kesinlikle ya da çoğunlukla kolaylaştırdığını düşündükleri gözlemlenmiştir.

##### 4.8.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden yirmi altı tanesinin (%50,0) gitar eşliklerinin şarkıları öğrenme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle sağladı”

şeklinde olduğu görülmektedir. On altı tanesi (%30,8) “çoğunlukla sağladı”, yedi tanesi (%13,5) “biraz sağladı” iki tanesi (%3,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle kolaylaştırmadı” şeklinde bir ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 36 ve Tablo 33).



Şekil 36. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği

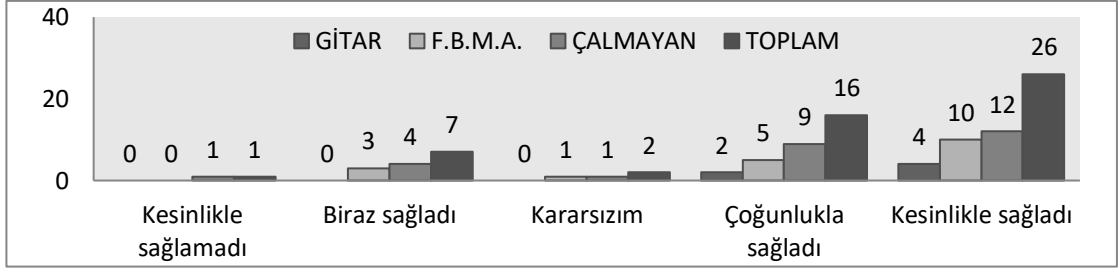
Tablo 33. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri

	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle sağlamadı</b>	0	0,0	1	6,7	1	1,9
<b>Biraz sağladı</b>	6	16,2	1	6,7	7	13,5
<b>Kararsızım</b>	2	5,4	0	0,0	2	3,8
<b>Çoğunlukla sağladı</b>	11	29,7	5	33,3	16	30,8
<b>Kesinlikle sağladı</b>	18	48,6	8	53,3	26	50,0
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

Sınıflar arasında çok büyük farkların olmadığı, hem 5. hem de 6. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunlukla, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kesinlikle ya da çoğunlukla kolaylaştırdığını düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.8.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden yirmi altı tanesinin (%50,0) gitar eşliklerinin şarkıları öğrenme durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle sağladı” şeklinde olduğu görülmektedir. On altı tanesi (%30,8) “çoğunlukla sağladı”, yedi tanesi (%13,5) “biraz sağladı” iki tanesi (%3,8) “kararsızım” ve sadece bir tanesinin (%1,9) “kesinlikle kolaylaştırmadı” şeklinde bir ifade kullandığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 37 ve Tablo 34).



Şekil 37. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Grafiği

Tablo 34. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenme Durumu Frekans Değerleri

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle sağlamadı</b>	0	0,0	0	0,0	1	3,7	1	1,9
<b>Biraz sağladı</b>	0	0,0	3	15,8	4	14,8	7	13,5
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	1	5,3	1	3,7	2	3,8
<b>Çoğunlukla sağladı</b>	2	33,3	5	26,3	9	33,3	16	30,8
<b>Kesinlikle sağladı</b>	4	66,7	10	52,6	12	44,4	26	50,0
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan altı öğrenciden dört tanesinin (%66,7) gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kesinlikle kolaylaştırdığı düşüncesinde olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden on tanesinin (%52,6) ve hiç müzik aleti çalmayan yirmi iki öğrenciden on tanesinin (%44,4) bu fikre katıldıkları görülmektedir. “Çoğunlukla sağladı” seçeneğini sırasıyla gitar çalan iki öğrenci (%33,3), farklı bir müzik aleti çalan beş öğrenci (%23,3) ve hiç müzik aleti çalmayan dokuz öğrenci (%30,8) tercih etmiştir. Üç grubunda ortalama olarak bu seçeneği %30’a yakın seviyelerde seçtikleri göz önüne alındığında, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kesinlikle ve çoğunlukla kolaylaştırdığını düşündüğü görülmektedir. Bu fikre en çok sahip olan öğrencilerin sırasıyla, gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan öğrenciler olduğu anlaşılmaktadır.

#### 4.8.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, gitar eşliklerinin, şarkıları öğrenmeyi kolaylaştıracağı konusunda çoğunlukla aynı fikirde oldukları

anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tamamının konu hakkında olumlu düşündükleri görülmüş, elli iki öğrenciden yirmi altı tanesinin “kesinlikle sağladı”, on altı tanesinin ise “çoğunlukla sağladı” seçeneğini tercih ettikleri anlaşılmaktadır. “kesinlikle sağladı” ve “çoğunlukla sağladı” seçeneğini tercih eden toplam kırk iki öğrenci (%80,8) olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda, okul şarkılarına gitar eşliği yapılmasının şarkıları öğrenmeyi kolaylaştıracağı düşüncesi oluşmuştur (Bkz. Tablo 35).

**Tablo 35. “Gitar Eşliğinin Şarkıları Öğrenmeyi Kolaylaştırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmekte midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

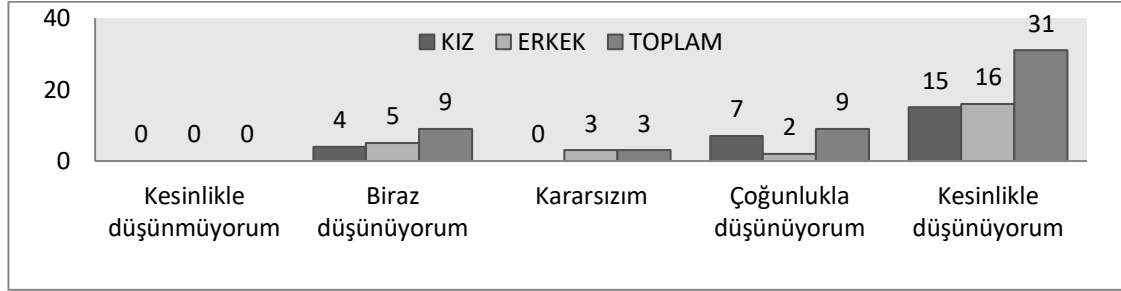
<b>Ö1:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kesinlikle öyle olduğunu düşünüyorum. Şarkılara gitar eşliğinin yapılması öğrenmeyi çok kolaylaştırırdı. Öğrencilerin bildiği ver sevdiği bir çalgı olduğu için öğrencilerin algılaması daha kolay oluyor.</li> </ul>
<b>Ö2:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bu durumun öğrencinin yeteneği ile ilgili olduğunu düşünüyorum. Şarkıya eşlik eden bir enstrümanın bu konuda çok faydası olduğunu düşünmüyorum.</li> </ul>
<b>Ö3:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Öğrenciler Hem ritim hem de melodileri daha kolay söylediklerinden dolayı şarkıları daha çabuk ve kolay öğrenmektedirler. Bu da müziği ve dersi daha çok sevmelerini sağlamaktadır.</li> </ul>
<b>Ö4:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kesinlikle kolaylaştırdığı kanısındayım. Eşlikli şarkı öğrenmenin şarkıyı daha kolay öğrenmeyi sağladığını tecrübelerim doğrultusunda söyleyebilirim. Gitarında sevilen ve eşlik etmek için uygun bir alet olması bu durumda artı bir avantaj olarak düşünülebilir.</li> </ul>
<b>Ö5:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Şarkının ezgisini kolay öğrenebilmesi açısından gitarda şarkının melodisini duyabilmesi sonrasında eşlik ile ritmini ve armonisini anlaması şarkıya daha hakim olması açısından öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyorum.</li> </ul>

#### **4.9. “Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmekte midir?” Alt Problemine Göre Bulgular ve Yorumlar**

##### **4.9.1. Cinsiyete Göre Bulgular ve Yorumlar**

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz bir tanesinin (%59,6) gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” şeklinde olduğu görülmektedir. Dokuz tanesinin (%17,3) “çoğunlukla düşünüyorum” dokuz tanesinin (%17,3) “biraz

düşünüyorum” üç tanesinin (%5,8)” kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığını “kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde bir ifade kullanmadığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 38 ve Tablo 36).



Şekil 38. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstlenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği

Tablo 36. Cinsiyete Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstlenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri

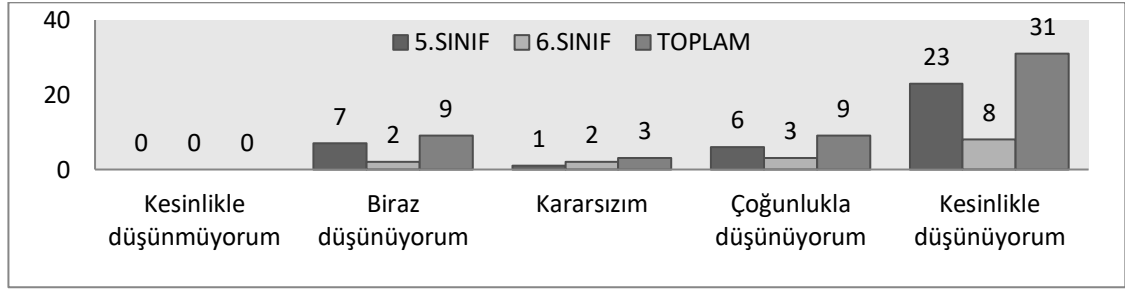
	Kız		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz düşünüyorum</b>	4	15,4	5	19,2	9	17,3
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	3	11,5	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	7	26,9	2	7,7	9	17,3
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	15	57,7	16	61,5	31	59,6
<b>Toplam</b>	26	100	26	100	52	100

Kız ve erkek öğrenciler arasında büyük bir farkın olmadığı, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu kesinlikle ya da çoğunlukla artırdığını düşündükleri gözlemlenmiştir.

#### 4.9.2. Sınıflara Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz bir tanesinin (%59,6) gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” şeklinde olduğu görülmektedir. Dokuz tanesinin (%17,3) “çoğunlukla düşünüyorum” dokuz tanesinin (%17,3) “biraz düşünüyorum” üç tanesinin (%5,8)” kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığını

“kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde bir ifade kullanmadığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 39 ve Tablo 37).



Şekil 39. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği

Tablo 37. Sınıflara Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri

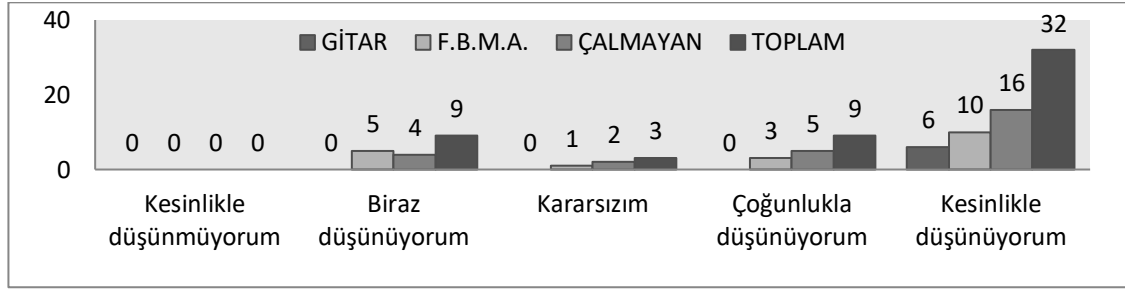
	5. Sınıf		6. Sınıf		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz düşünüyorum</b>	7	18,9	2	13,3	9	17,3
<b>Kararsızım</b>	1	2,7	2	13,3	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	6	16,2	3	20,0	9	17,3
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	23	62,2	8	53,3	31	59,6
<b>Toplam</b>	37	100	15	100	52	100

Orantısal olarak bakıldığında, 5. sınıf öğrencilerinin ufak bir farkla, 6. sınıf öğrencilerinden daha fazla “kesinlikle düşünüyorum” şeklinde bir cevap verdikleri görülse de, 5. ve 6. sınıflar arasında büyük bir farkın olmadığı, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşliklerinin, şarkılarda verilmek istenen duyguyu kesinlikle ya da çoğunlukla artırdığını düşündüğü gözlemlenmiştir.

#### 4.9.3. Gitar Çalan, Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ve Hiç Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Bulgular ve Yorumlar

Edinilen veriler doğrultusunda, elli iki öğrenciden otuz bir tanesinin (%59,6) gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili görüşlerinin, “kesinlikle düşünüyorum” şeklinde olduğu görülmektedir. Dokuz tanesinin (%17,3) “çoğunlukla düşünüyorum” dokuz tanesinin (%17,3) “biraz düşünüyorum” üç tanesinin (%5,8) “kararsızım” şeklinde bir ifade kullandığı ve hiçbir öğrencinin gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığını

“kesinlikle düşünmüyorum” şeklinde bir ifade kullanmadığı anlaşılmaktadır (Bkz. Şekil 40 ve Tablo 38).



**Şekil 40. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Grafiği**

**Tablo 38. Gitar veya Farklı Bir Müzik Aleti Çalan ya da Müzik Aleti Çalmayan Öğrencilere Göre Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırma Durumu Frekans Değerleri**

	Gitar		Farklı bir müzik aleti		Çalmayan		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%
<b>Kesinlikle düşünmüyorum</b>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
<b>Biraz düşünüyorum</b>	0	0,0	5	26,3	4	14,8	9	17,3
<b>Kararsızım</b>	0	0,0	1	5,3	2	7,4	3	5,8
<b>Çoğunlukla düşünüyorum</b>	1	16,7	3	15,8	5	18,5	9	17,3
<b>Kesinlikle düşünüyorum</b>	5	83,3	10	52,6	16	59,3	31	59,6
<b>Toplam</b>	6	100	19	100	27	100	52	100

Gitar çalan altı öğrenciden beş tanesi (%83,3) gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu kesinlikle artırdığını düşünmektedir. Farklı bir müzik aleti çalan on dokuz öğrenciden on tanesi (%52,6), hiç müzik aleti çalmayan yirmi yedi öğrenciden on altı tanesi (%59,3) bu fikre katılmaktadır. Gitar çalan öğrencilerin bu fikri daha çok benimsedikleri görülse de, öğrencilerin büyük bir kısmının soruya kesinlikle ya da çoğunlukla düşünüyorum şeklinde cevap verdikleri gözlemlenmiştir.

#### 4.9.4. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerden, gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığı konusunda çoğunlukla hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tamamının konu hakkında olumlu

düşündükleri görülmüş, elli iki öğrenciden otuz bir tanesinin (%59,6) “kesinlikle düşünüyorum”, dokuz tanesinin (%17,3) ise “çoğunlukla düşünüyorum” seçeneğini tercih ettikleri, ayrıca hiçbir öğrencinin “kesinlikle düşünmüyorum” şikkını işaretlemediği anlaşılmaktadır. “Kesinlikle düşünüyorum” ve “çoğunlukla düşünüyorum” seçeneğini tercih eden toplam kırk öğrenci (%76,9) olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda, gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığı düşüncesi oluşmuştur (Bkz. Tablo 39).

**Tablo 39. “Gitar Eşliğinin Şarkılarda Verilmek İstenen Duyguyu Artırdığı Öğrenciler Tarafından Düşünülmede midir?” Alt Problemine Göre Öğretmen Görüşleri**

<b>Ö1:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, düşünüyorum, coşku ve sevinç duygusunu çocuklara daha iyi yansıtıyor bence.</li></ul>
<b>Ö2:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gitarın sesinin naifliği ve yumuşaklığı bence şarkıda verilmek istenen duyguyu olumlu yönde etkileyecektir.</li></ul>
<b>Ö3:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Özellikle hareketli şarkılarda daha etkili olacaktır.</li></ul>
<b>Ö4:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Öğrencilerin gitar sesini sevmelerinin yanında canlı performansı görmeleri ve dinlemeleri onlar üstündeki duyguyu artırdığını düşünüyorum.</li></ul>
<b>Ö5:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Evet, düşünüyorum, ama durumun tamamen şarkıyı doğru eşlikle doğru duyguyu verilebilmesi için öğretmenin eşlik yeteneğinin yeterli olmasının önemli olduğunu düşünüyorum.</li></ul>

## SONUÇLAR

Yapılan çalışmada ilköğretim II. kademedeki okumakta olan 52 adet öğrenciden konu ile ilgili görüş alınmış, bu görüşlerden elde edilen veriler 1. ve 2. alt problemde cinsiyete göre ve sınıflara göre olmak üzere iki ana başlık altında analiz edilmiştir. Diğer alt problemler ise cinsiyete göre, sınıflara göre ve gitar çalan, başka bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan öğrenciler olmak üzere üç ana başlık altında analiz edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, 52 öğrenciden sadece 6 tanesinin gitar çalmayı bildiği,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, bir okul hariç diğer okullarda gitar çalan öğrencilerin olduğu fakat bu öğrencilerin sayısının fazla olmadığı,

2. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, 52 öğrenciden 24 öğrencinin gitar harici farklı bir müzik aleti çaldığı,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, farklı bir müzik aleti çalan öğrenci sayısının okullara göre değişiklik gösterdiği, çalışma yapılan okulda ise bu sayısının, görüşme yapılan üç okuldan fazla, bir okuldan az ve bir okulun öğrenci sayısı ile yakınlık gösterdiği,

3. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, daha önceden gitar eşlikli şarkı söyleyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu ama yapılan gitar eşlikli derslerden önce yaklaşık olarak her on öğrenciden dördünün hiç gitar eşliği ile şarkı söylemediği,

- Cinsiyet değişikliğine göre, gitar eşlikli şarkı söyleme oranının kız ve erkek öğrencilerde birbirine yakın olduğu,

- Sınıf değişkenine göre, gitar eşlikli şarkı söyleme oranının 6. sınıf öğrencilerinin oranının 5. sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar çalan öğrencilerin tamamının önceden gitar eşlikli şarkı

söylediği, farklı bir müzik aleti çalanlar ile herhangi bir müzik aleti çalmayanlar arasında ise orantısal olarak önemli bir farkın olmadığı,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, eğitim verdikleri okullarda gitar eşlikli şarkı söyleyen öğrenciler bakımından değişiklikler görüldüğü, gitar eşlikli şarkı söyleyen öğrencilerin çoğunlukta ve azınlıkta olduğu okulların bulunduğu,

4. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşlikli yapılan derslerde gitar eşliği ile birlikte şarkı söylemeyi kesinlikle istediği, istemem diyenlerin oranının ise yok denecek kadar az olduğu,

- Cinsiyet değişikliğine göre, gitar eşlikli şarkı söyleme isteği bakımından, kız ve erkek öğrenciler arasında orantısal olarak kayda değer bir farkının olmadığı,

- Sınıf değişkenine göre, gitar eşlikli şarkı söyleme isteği bakımından, sınıflar arasında orantısal olarak kayda değer bir farkının olmadığı,

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar çalan öğrencilerin hepsinin gitar eşlikli şarkı söylemeyi istediği, farklı bir müzik aleti çalanların ise çalmayanlara göre bu konuda biraz daha fazla istekli olmasına rağmen genel olarak öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun gitar eşlikli şarkı söylemeyi istediği,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, gitar eşlikli şarkı söyleme konusunda öğretmenlerin tamamının öğrencilerin istekli olacağını düşündüğü,

5. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin çoğunluğunun gitar eşlikli yapılan derslerin, dersi daha kalıcı ve etkili hale getirdiğini düşündüğü, düşünmüyorum diyenlerin oranının ise yok denecek kadar az olduğu,

- Cinsiyet değişkenine göre, gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumunun çok fark göstermediği, kız ve erkek öğrencilerin orantısal olarak birbirine yakın olduğu,

- Sınıf değişkenine göre, gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumunda orantısal olarak kayda değer bir farkının olmadığı,

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumunda gruplar arasında çok fark olmamasına rağmen, orantısal olarak bakıldığında sırayla gitar çalanlar, farklı bir müzik aleti çalanlar ve hiç müzik aleti çalmayanlar şeklinde sıralandığı,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, gitar eşliğinin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirme durumunda, öğretmenlerin tamamının konuyla ilgili olumlu düşünceye sahip olduğu,

6. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin çoğunluğunun gitar eşliği ile söylenen okul şarkılarının dersi daha keyifli hale getirdiğini düşündüğü ve hiçbir öğrencinin dersi daha keyifli hale getirmedi şeklinde görüş bildirmediği,

- Cinsiyet değişkenine göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla küçük bir farkla da olsa gitar eşlikli öğretilen şarkılardan daha fazla keyif aldığı,

- Sınıf değişkenine göre, 5. sınıfların 6.sınıflara oranla küçük bir farkla da olsa gitar eşlikli öğretilen şarkılardan daha fazla keyif aldığı,

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, orantısal olarak bakıldığında, gitar çalanların, farklı bir müzik aleti çalanların ve hiç müzik aleti çalmayanların sırasıyla gitar eşlikli öğretilen şarkılardan daha fazla keyif aldıkları,

Gitar eşliğinin dersi daha keyifli hale getirme durumu ile ilgili öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin tamamının konuyla ilgili olumlu düşünceye sahip olduğu,

7. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin çoğunluğunun yapılan gitar eşlikli derslerde şarkıların gitar ile birlikte güzel ve uyumlu duyulduğunu düşündüğü, kesinlikle uyumsuzdu diyen hiçbir öğrencinin olmadığı,

- Cinsiyet değişkenine göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla gitar eşliklerinin daha güzel ve uyumlu duyulduğunu düşündüğü,
- Sınıf değişkenine göre, gitar eşliklerinin güzel ve uyumlu duyulma durumunda, sınıflar arasında orantısal olarak önemli bir farkın olmadığı,
- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar eşliklerinin güzel ve uyumlu duyulma durumu ile ilgili verilerde, gitar çalan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla daha fazla olumlu düşündüğü,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, gitar eşliklerinin güzel ve uyumlu duyulma durumu ile ilgili verilerde, öğretmenlerin tamamının konuyla ilgili olumlu düşünceye sahip olduğu,

8. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşündüğü, kesinlikle düşünmüyorum diyenlerin oranının ise yok denecek kadar az olduğu,

- Cinsiyet değişkenine göre, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırma durumu ile ilgili verilerde, kız ve erkek öğrenciler arasında orantısal olarak önemli bir fark olmasa da kız öğrencilerin bu konuda biraz daha fazla olumlu düşündüğü,

- Sınıf değişkenine göre, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırma durumuyla ilgili sınıflar arasında orantısal olarak önemli bir farkın olmadığı,

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırma durumu ile ilgili verilerde, gitar çalanların diğer öğrencilere oranla bu konuda daha fazla olumlu düşündükleri, farklı bir müzik aleti çalanlar ile hiç müzik aleti çalmayanlar arasında önemli bir farkın olmadığı,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırma durumuyla ilgili, öğretmenlerin tamamının olumlu düşünceye sahip olduğu,

9. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gitar eşliklerinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırdığını düşündüğü ve hiçbir öğrencinin kesinlikle düşünmüyorum şeklinde görüş bildirmediği,

- Cinsiyet değişkenine göre, gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili, kız ve erkek öğrenciler arasında orantısal olarak önemli bir farkın olmadığı,

- Sınıf değişkenine göre, gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili, sınıflar arasında orantısal olarak bakıldığında önemli bir farkın olmadığı,

- Gitar çalan, farklı bir müzik aleti çalan ve hiç müzik aleti çalmayan değişkenine göre, gitar eşliğinin şarkılarda verilmek istenen duyguyu artırma durumu ile ilgili, gitar çalanların diğer öğrencilere oranla bu konuda daha fazla olumlu düşündükleri, farklı bir müzik aleti çalanlar ile hiç müzik aleti çalmayanlar arasında önemli bir farkın olmadığı,

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırma durumuyla ilgili, öğretmenlerin tamamının olumlu düşünceye sahip olduğu,

Genel olarak bakıldığında ise öğrencilerin büyük çoğunluğunun gitar eşliği ile birlikte şarkı söylemeyi istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Yapılan eşliklerin dersi daha etkili ve kalıcı hale getirdiği, derslerin daha keyifli olduğu, gitar eşliklerinin şarkılarla birlikte uyumlu ve güzel duyulduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Kız öğrencilerin ve gitar çalan öğrencilerin, gitar eşliklerinin şarkıları öğrenmeyi kolaylaştırdığı, şarkıda verilmek istenen duyguyu artırdığı ve şarkı söylemeyi daha çok sevdiğini düşüncesine daha olumlu baktıkları, sınıflar arasında ise kayda değer bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır.

## ÖNERİLER

İlköğretim II. kademedeki okutulmakta olan müzik derslerinde klasik gitarın bir eşlik çalgısı olarak kullanılması noktasında ki avantajları şu şekilde sıralanabilir: •

Pratik ve taşınabilir olması,

- Maddi olarak piyanoya göre daha uygun olması,
- Ritimsel, telleri çekerek veya arpej yöntemleri ile farklı türlerde eşlik yapılabilmesi,
- Çok seslendirmeye uygun olması,
- Golpe ve tambour gibi teknikler kullanarak vurmalı çalgı efektleri verilebilmesi,
- Pizzicato, tasto ve ponticello gibi tekniklerle gitar üzerinde farklı tınısal renkler elde edilebilmesi,
- Öğrenciler tarafından sevilen bir tınıya sahip olması ve popüler bir çalgı olması,
- Hem eşlik hem de melodiyi seslendirebilmesi,
- Eşlik yapılırken aynı anda şarkıyı söyleme imkânı vermesi,
- Şarkının ritimsel, armonik ve melodik yapısının daha iyi anlaşılmasını sağlaması şeklinde birçok avantajları olan bir çalgı olması nedeniyle, müzik derslerinde, şarkı öğretiminde diğer eşlik çalgılarına bir alternatif olarak değerlendirilmesi önerilebilir.

## KAYNAKÇA

### Kitaplar

- Aktüze, İ. (2003). **Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü**, 1. Baskı, Pan Yayınları İstanbul.
- Bay, M. (1970). **Classic Guitar Method Volume 1**, 1.Baskı, Mel Bay Yayınları, U.S.A.
- Berelson, B. (1952). **Content Analysis in Communication Research**, Glenco, Free Press.
- Çelebioğlu, E. (2008). **Müzik Kuramları**, 1. Baskı, Bizimkitaplar Yayınları, İstanbul.
- Elmas, Y. (2003). **Sorularla Gitar**, Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı, Pan Yayınları, İstanbul.
- Ferudunoğlu, L. (2004). **Müziğe Giden Yol**, 1.Baskı, İnkilâp Yayınları, Ankara.
- Finkelstein, S. (2000). **Müzik Neyi Anlatır**, Spatar M.H. (çev.), Kaynak Yayınları (orijinal baskı tarihi 1952), İstanbul.
- Kaygısız, M. (1999). **Müzik Tarihi Başlangıçtan Günümüze Müziğin Evrimi**, 1.Baskı, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Károlyi, O. (1999). **Müziğe Giriş**, Nemutlu, M. (çev.), Pan Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 1965), İstanbul.
- Martin, J. (2005). **Solos Flamencos Vot./Tomo 2**, Mel Bay Publication.
- MEB.(2018). **Müzik Dersi Öğretim Programı** (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)” Ankara.
- Uçan, A. (2018). **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar – İlkeler – Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum**, 4. Baskı, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar, E. (1999). **İlköğretimde Müzik Öğretimi: Modül 9**, Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur.
- Uluocak, S. (2011). **Klasik Gitar Tarihi-1**, 1.Baskı, Doruk Yayıncılık, İstanbul.
- Say, A. (2002). **Müzik Sözlüğü**, 1.Baskı, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Sözer, V. (2005). **Müzik Ansiklopedik Sözlük**, 5. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

### **Makaleler**

Akman Dömbekçi. ve H, Erişen M.A. (2022). “Nitel Araştırmalarda Görüşme Tekniği” . **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 22, 2, 141-160.

Artaç, A. (2012). “Operaların Piyano Eşliklerinin Yorumlanması”, **U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 13, 23, 227-242.

Ayata, E. (2020). “Tarihten Günümüze Müzik Ve Matematik İlişkisi”, **Pearson Journal Of Social Sciences & Humanities**, 5, 9, 62-73. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.46872/pj.187>

Gök Akkılıç, A. (2019). “İlköğretimde Ses Eğitimi Ve Şarkı Söylenmenin Kişilik Ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi”, **Sanat ve Tasarım Dergisi**, 9. 2, 262-273.

Halvaşi, B., Akgül, B.A. ve Özbek, Ö. (2015). “Enstrüman Eşlikli Uygulamaların İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarına ve Başarılarına Etkisi”, **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 19. 2, 217-233.

Kardeş, B. ve Akbulut Demirci, Ş. (2019). “Müzik Derslerinde Eşlik Kullanımının Müzik Öğretmenleri Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, **Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi**, 42. 157-172. <https://doi.org/10.32547/ataunigsed.500672>

Koçak, A. ve Özgür, A. (2006). “İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu”, **Selçuk İletişim Dergisi**, 4. 3, 21-28.

Küçükosmanoğlu, H.O. ve Çakırer H.S. (2012). “İlköğretim İkinci Kademedeki Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması” **İDİL**, Cilt:1 No:3, 48-79. DOI: 10.7816/idil-01-03-04

Mohan Kömürcü, H. (2022). “Solfej ve Şan Derslerinin Korrepetisyon Dersindeki Başarı Düzeyini Yordama Gücü”, **Atatürk Üniversitesi Yayınları**, 28,49,111-115. DOI: 10.5152/ArtVis.2022.1036544

Uluocak, S. (2014). “Klasik Gitarın İlköğretim Müzik Eğitiminde Öğretmen Çalgısı Olarak Kullanımı”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 14. 2, 109-123.

Uluocak, S. ve Tufan, E. (2010). “Öğretmen Çalgısı Olarak Gitar Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersi Başarısına Etkisi”. **Kastamonu Eğitim Dergisi**, Cilt:18 No:2, 597-606.

### **Tezler**

Ayyıldız, E.B. (2019). **Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması**, Yüksek Lisans Tezi, Bolu, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi EBE.

Bağcı, H. (2009). **Eşlik Desteğinin Armoni Ve Solfej Eğitimindeki Başarı Düzeyine Etkisi**, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi EBE.

Çınar, O. (2005). **Çağdaş Gitar Eserlerinin Gitar Eğitim Tekniklerine Uygunluğunun İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi EBE.

Çorak, M. (2014). **Çocuk Şarkılarının Zorluk Derecelerine Göre Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Haliç Üniversitesi SBE.

Güzel, C. (2021). **Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşlikleme Becerilerine Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi EBE.

Köz, E. (2007). **İlköğretim İkinci Kademe’de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi EBE.

Özçakır, R. (1990). **Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi FBE.

Süalp, E. (2018). **Turgay Erdener'in Klasik Gitar İçin Yazdığı "Loneliness by E. E. Cummings" İsimli Eserinin İcrasında Tel Tınlamalarının Susturulması Üzerine Bir Araştırma**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi GSE.

Ranjbari, M. (2013). **Gitarist Olmayan Bestecilere Klasik Gitarın Teknik Ve Müzik Özelliklerinin Tanıtılmasına Yönelik Model Önerisi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi GSE.

### **Bildiriler**

Küçüköncü, H.Y. (26-28 Nisan 2006). "Türk Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri", **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi**, Pamukkale Üniv. Eğt. Fak. Denizli, 19-36.

## EKLER

### HAYDİ BİLİNİZ

Saip ERGÜZ

D Em A7 D D D G

Voice

Guitar

D D D D A7 D

Gtr.

Gtr.

# SEN VARSIN HEP ÖĞRETMENİM

Yücel ELMAS

Chord diagrams for Dm:  

Chord diagrams for C:   

Chord diagrams for Dm, A7, Dm, A7, Dm:     

Music notation for Voice and Guitar (Gtr.) across three systems. The first system shows the first two measures, the second system shows measures 3-5, and the third system shows measures 6-8. The guitar part includes chord diagrams and fretting instructions (V, m) for each measure.

Gm <sup>tr.</sup> Dm A7 Dm A7

Gtr.

Dm F F

Gtr.

F Bb Bb Gm <sup>tr.</sup> Dm

Gtr.

SEN VARSIN HEP ÖĞRETMENİM

3

Guitar chord diagrams and musical notation for the song "SEN VARSIN HEP ÖĞRETMENİM".

**System 1 (Measures 18-20):**

- Measures 18-19: Gm (3rd fret), Dm
- Measure 20: A7, Dm, A7

**System 2 (Measures 21-23):**

- Measures 21-22: Dm, Gm (3rd fret)
- Measure 23: Dm

**System 3 (Measures 24-26):**

- Measures 24-25: A7, Dm, A7, Dm

The guitar part (Gtr.) is written in a 6/8 time signature. The melody is in the treble clef, and the guitar accompaniment is in the bass clef. The key signature has one flat (B-flat).

# SEVGİ ÇİÇEKLERİ

İsa COŞKUNER

Em Em G G Am Em



Voice



Guitar



p i p a m a m

B7 Em Em Em Am Em



7



Gtr.

Am B7 B7 Em



13



Gtr.

# IŞIK SAÇARIZ

Mümtaz Levent AKKOL


F C F



Voice



Guitar



V V  $\square$   $\square$  V  $\square$

F C F



3



Gtr.



F B $\flat$  Gm C F



5



Gtr.



V V  $\square$  V V  $\square$

F B $\flat$  Gm C F

Gtr.

V V  $\square$  V V  $\square$

F Gm C F

Gtr.

F Gm C7 F C

Gtr.

V V  $\square$  V V  $\square$

F B $\flat$  B $\flat$  F

13

Gtr.

F C F C

15

Gtr.

F B $\flat$  B $\flat$  F

17

Gtr.

19

F C C F

Fine

Gtr.

21

F Bb Gm C F

Gtr.

V V V V

23

F Bb Gm C F

Gtr.

V V V V

# ATATÜRK KALBİMDE

Burcu YAMANER

Dm F Gm A7 Dm

Voice

Guitar

Dm Gm C F

Gtr.

Gm Dm C F

Gtr.

Gm A7 A7 Dm

7

Gtr.

Dm F Gm A7 Dm

9

Gtr.

Dm Gm C F

11

Gtr.

# BİR DÜNYA BIRAKIN

SÖZ: Adnan ÇAKMAKÇIOĞLU  
MÜZİK: Salih AYDOĞAN

C Dm G7 C C Dm

Voice

Guitar

G7 C C C

Gtr.

C C Gm

Gtr.

The musical score is written in 9/8 time. The first system shows the voice line and guitar accompaniment. The voice line consists of a series of eighth and quarter notes. The guitar part is a rhythmic accompaniment of chords. Above the guitar staff, chord diagrams are provided for C, Dm, G7, C, C, and Dm. The second system shows a guitar solo starting at measure 4, marked with a double bar line and repeat sign. The voice line continues with a melodic line. Above the guitar staff, chord diagrams are provided for G7, C, C, and C. The third system shows the guitar solo continuing, with a double bar line and repeat sign. The voice line continues with a melodic line. Above the guitar staff, chord diagrams are provided for C, C, and Gm. The guitar part includes a '3fr.' marking for the Gm chord.

Gm C G7 C

10

Gtr.

C Dm G7 C

13

Gtr.

C Dm G7 C

15

Gtr.